

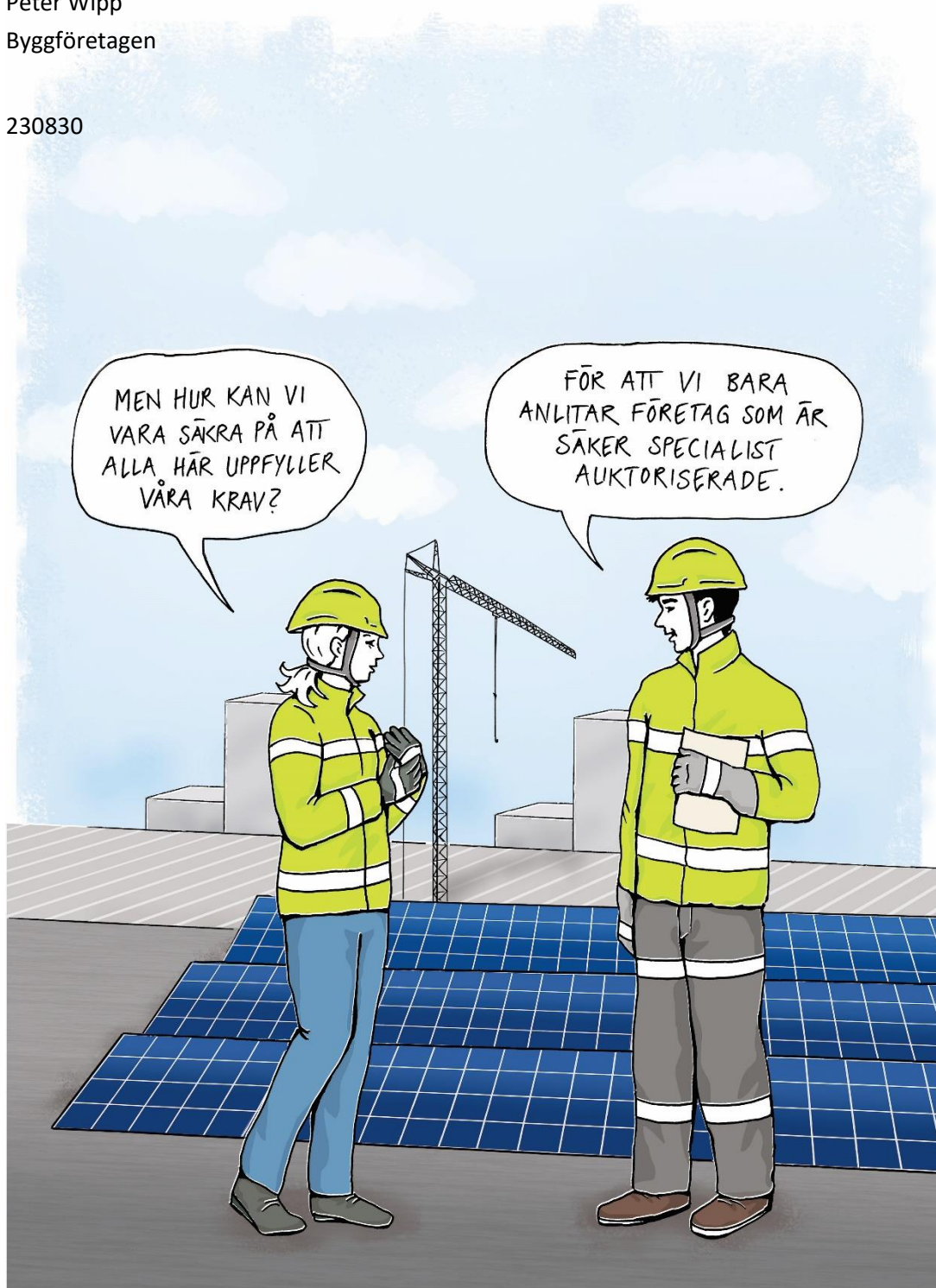
PROJEKTNR. 14140

# Säker specialist

## Riktlinjer för auktorisation

Peter Wipp  
Byggföretagen

230830



## Förord

Projektet Säker Specialist har genomfört ett omfattande arbete med att ta fram riktlinjer för kravställning på auktorisation för specialistbranscherna inom byggbranschen. Med Säker specialist ska branschen få förutsättningar för säker upphandling, säkert genomförande och överlämnande av specialistentreprenader. För oss i projektgruppen är det mer än en gång som arbetet har tagit nya vägar men slutligen har vi bilden klarnat. Nu har vi tagit första steget men mycket arbete återstår.

Projektledare: Peter Wipp, Punkthöjden Fastighetsekonomi AB.

Styrgrupp: Roger Blomqvist, BFB m.fl, Per Kågström, Byggföretagen och Lars Redtzer Byggföretagen, , Jens Sjöberg, Xervon Sweden, .

Arbetsgrupp: Grgo Omazic, Peab Sverige AB, Håkan Ericsson, ID06, Håkan Carlsson STIB, Thomas Fredriksson, SHC Håltagning AB, Victor Blomqvist, Byggbranschföreningarna

Arbetsgrupp AP3: Tony Stigmanslid, Destroy Rebuilding Company AB , Joakim Lenander Daco Contractor AB, Thomas Fredriksson SHC Håltagning AB, Victor Blomqvist, Byggbranschföreningarna

Referensgrupp: Deltagande representanter från specialistföretag inom Branschrådet

Jag vill framföra ett tack till alla som deltagit i arbetet och till SBUF som möjliggjort genomförandet.

Norrtälje augusti 2023

Peter Wipp Projektledare

## Sammanfattning

Rapporten beskriver arbetet med att ta fram gemensamma riktlinjer för auktorisation av Specialistbranscher. Syftet med gemensamma riktlinjer är att underlätta för beställare att upphandla och kontrollera att Specialistentreprenader genom att de har en branschgemensam struktur som är känd så att man som beställare kan ställa liknande krav oavsett specialistbransch.

För specialistbranscherna finns motsvarande uppsida i att man drar nytta av ett gemensamt begrepp eller varumärke – Säker specialist.

Auktorisation enligt säker specialist beskriver följande kravelement

Baskrav för medlemskap, Uppföranderegler, Utföranderegler, Kvalifikationer, Verksamhetsledningssystem samt Kontroller o konsekvenser.

Ovanstående krav ställs primärt på Specialistbranschföreningens regelverk för auktorisation. Det betyder att det är Specialistbranschen som ansvarar för branschens eget regelverk och att de auktoriserade företagen uppfyller den egna branschens krav. Baskrav för medlemskap och uppföranderegler är dock gemensamma för samtliga specialister.

Rapporten beskriver de riktlinjer som ligger till grund för auktorisation enligt säker specialist, ett praktikcase där en specialistbransch, BFB, har tagit fram riktlinjer för auktorisation som ska påbörjas under 2024 .

Vidare beskrivs krav för förvaltning av riktlinjerna för Säker specialist. Projektet har avgränsats till kravställning av framtida förvaltning.

## Innehållsförteckning

Bakgrund .....	1
Syfte.....	2
MÅL .....	2
GENOMFÖRANDE.....	3
AP1 - Inventering av befintliga system.....	4
AP 2 Beskrivning av Säker Specialist.....	7
Gemensamma riktlinjer för Säker specialist.....	7
Säker specialist för specialistföretag – motiv för entreprenörer .....	8
Säker specialist som hjälpmedel vid upphandling – motiv för beställare .....	9
Branschregelverk/Auktorisation .....	9
Jämförelse mellan olika nivåer .....	10
Presentation av riktlinjer i Säker Specialist .....	12
Baskrav för medlemskap .....	12
Uppföranderegler .....	13
Utföranderegler.....	15
Kvalifikationer.....	16
Verksamhetsledningssystem .....	18
Kontroller och konsekvenser .....	19
Branschspecifik Auktorisation .....	20
Några råd för införande av auktorisation.....	21
AP3 Branschauktion BFB .....	22
Bakgrund .....	22
Beskrivning av arbetet att ta fram BFB-auktionen.....	22
Regelverket för BFB-auktion enligt Säker specialist.....	23
Plan för fortsatt arbete hösten 2023 och våren 2024.....	23
AP 4Förvaltning .....	24
AP5-Presentation.....	26
Slutsatser .....	28
Begreppslista .....	29
Bilagor/Malldokument .....	30

## Bakgrund

Inom byggbranschen finns ett stort antal specialistbranscher med företag som ofta anlitas som underentreprenörer i olika byggprojekt men även arbetar direkt mot beställare och fastighetsägare. Ett 20-tal av dessa har samarbetsavtal med Byggföretagen med uppdrag att driva branschverksamhet. Kravet för medlemskap i specialistbranschföreningarna är i stort samma som för medlemskap i Byggföretagen. Detta innebär krav på ordnad ekonomi, ordentliga avtal (kollektivavtal), krav på att lagar och regler som gäller på den svenska bygg- och arbetsmarknaden följs. En del av branschföreningarna har även tagit fram riktlinjer för hur arbeten inom respektive bransch ska utföras och vilka krav avseende utbildning som gäller. Emellertid har inte alla den här typen av riktlinjer. Därtill kommer att riktlinjerna ofta kan vara okända för många beställare av entreprenader. Orsaken till detta är svårigheter att nå ut med information om den egna branschföreningens verksamhet till beställarmarknaden och byggbranschen i övrigt. Resultatet har blivit en byggmarknad där beställare har svårt att hitta entreprenörer som verkar enligt överenskomna riktlinjer liksom osäkerhet om vilka krav som bör ställas i samband med en upphandling samt huruvida dessa följs eller inte.

Snårigheten och en kontrollmekanism som vilar på egenkontroller har öppnat dörren för oseriösa aktörer inom byggmarknaden. Detta har bland annat fastslagits genom olika undersökningar, senast av Byggmarknadskommissionen.

För att skapa tydlighet och sund konkurrens på det här området har några av Specialistbranscherna och Byggföretagen tagit initiativ till projektet Säker Specialist. Under våren 2022 har en förstudie genomförts. Syftet med förstudien var att förankra kravbilden och framgångsfaktorerna. I anslutning till arbetet med förstudien har Branschföreningen för Byggnadsberedning, som företräder ca 140 specialistföretag inom rivning, håltagning och sanering, tagit beslut om att genomföra en branschauktorisering i anslutning till Säker Specialist. Behovet av branschauktorisering/riktlinjer inom BFB:s verksamhetsområde är efterfrågat sedan en tid tillbaka från större byggentreprenörer varför detta arbete kan bidra till att Säker Specialist-projektet får en direkt tillämpning och ökad chans till att fler tidigt ser fördelarna med en gemensam grundstruktur för det här arbetet.

Förutsättningarna för att Säker Specialist-projektet ska kunna etableras inom byggbranschen är goda då det bedrivs ett alltmer intensifierat arbete för sund konkurrens av såväl organisationer som Byggföretagen som av enskilda företag. Ett exempel där man nått framgång är allmännyttan inom Stockholm med Stockholmshem som initiativtagare till satsningen Rättvist byggande. Säker Specialist ska kunna bidra till i att förstärka de positiva effekterna av den typen av satsningar

## Syfte

Syftet med projektet är att ta fram en gemensam grund för riktlinjer för utförande av specialentsprenader inom byggverksamhet. Arbetsnamnet är "Säker Specialist". Bakom initiativet står ett antal specialistbranscher inom Byggföretagen. Initiativet är förankrat inom Byggföretagen som ställt sig bakom projektet då bedömningen är att detta bör kunna bidra till ökad kvalitet inom byggsektorn samt bidra till minskat fusk och kriminalitet.

## MÅL

Med Säker Specialist ska byggbranschen kunna uppnå:

- Tryggare förutsättningar för beställare att hitta entreprenörer som följer svenska lagar och regler samt arbetar enligt riktlinjer som säkerställer att beställda entreprenader uppfyller gällande bransch- och myndighetskrav gällande kvalitet, säkerhet och miljö.
- En gemensam grund för specialbranscher att ta fram branschspecifika riktlinjer. Säker Specialist ska utgöra en plattform som beskriver gemensamma krav och riktlinjer samt ger stöd för respektive bransch att utforma sina respektive branschkrav.
- Ett ramverk som kan utgöra en kvalitetsnorm för beskrivningar i olika bygghandlingar och projektbeskrivningar.
- Ett viktigt steg att komma till rätta med en del av de problem gällande kvalitetsbrister, fusk, kriminalitet och osund konkurrens som idag tyvärr är vanligt förekommande.
- Ett verktyg för beställare att formulera och följa upp krav vid upphandling av specialentreprenader.
- En nyckelfråga för att nå framgång är att riktlinjerna är förankrade hos beställarna och att de för kraven vidare vid upphandling av byggentreprenader. En annan nyckelfråga är att upphandlande part vid återopande av riktlinjerna känner tillit till att riktlinjerna innebär att erforderliga kontroller av nyckelfaktorerna är säkerställda.

Att genom ett tillämpat "case" ta fram riktlinjer för auktorisation av medlemsföretagen inom BFB, vilket innebär en utvärdering av kriterierna i omedelbar anslutning till projektet.

## GENOMFÖRANDE

Tidigare har en förstudie genomförts (SBUF 14093 Förstudie Säker Specialist) och efter denna etapp planeras även en tredje etapp för implementering. Nedan beskrivs arbetssätt och genomförande grovt, samtidigt som de viktigaste frågeställningarna inom respektive arbetspaket lyfts fram.

Säker Specialist, genomförandefasen (etapp 2) har genomförts under perioden oktober 2022 tom juni 2023. Arbetet har indelats i 5 delmoment som till viss del har bedrivits parallellt.

### AP1 – Faktainsamling

Momentet omfattar inventering befintliga branschregler och genomgång befintliga branschregler

### AP2 - Skrivning Regelverk säker specialist

Under detta arbetspaket utformas regelverket för Säker Specialist, särskilt ska beaktas frågor som uppmärksammades under förstudien.

### AP3- Branschauktorisation BFB

Inom detta moment genomförs ett ”praktikcase” med direkt koppling till riktlinjerna för Säker Specialist. Det möjliggör förankring i en specialistbransch, BFB<sup>1</sup>, på ett tydligt sätt, det ger också en direkt kvalitetsgranskning av riktlinjerna för säker specialist.

### AP4 - Förvaltning

Momentet omfattar framtagande av förslag till krav för förvaltning o förslag på organisation

### AP5-Presentation

Förutom att projektet levererar riktlinjer med rätt kvalitet är den kritiska faktorn för att nå framgång att regelverket blir tillräckligt känt. Inom detta moment genomförs därför presentationer och deltagande i branschens samarbetsforum, medlemsmöten i specialistbranscherna och exempelvis Forum för sund konkurrens. Kommunikation och förankring är en omfattande och viktig uppgift och måste därför bedrivas under lång tid.

I efterföljande text beskrivs arbetet och resultatet inom respektive arbetspaket (AP) mer ingående.

---

<sup>1</sup> Branschföreningen För Byggnadsberedning

## AP1 - Inventering av befintliga system

En av slutsatserna från förstudien var att alla specialistbranscher inte har riktlinjer för hur arbeten inom respektive specialistbransch ska utföras. Med begreppet arbeten ska här läsas in hela leveransen, inte enbart hur komponent A ska monteras utan allt som krävs för att en beställare ska få det utförande som beställts med iakttagande även av de regler som gäller för säker arbetsmiljö och sund konkurrens.

Projektet startades därför med en inventering av Specialistbranschföreningarna befintliga system och regelverk. Inventeringen genomfördes dels som en enkät till de branschföreningar som har samarbetsavtal med Byggföretagen, dels genom faktainsamling från respektive branschförenings hemsida eller annat marknadsmaterial. P1 genomfördes. Branschföreningarna har därefter getts tillfälle att faktagranska inventeringen. Svaren har satts in i en matris för att skaffa en översikt av vilka områden som Specialistbranschföreningarna har valt att lägga sitt fokus på. Inventeringen kan enbart ses som en vägledning då syftet inte var att göra en jämförande studie av branschföreningarnas system. Det kan därför förekomma ganska stora skillnader mellan vad som definieras som exempelvis "regelverk" eller "företagsledarutbildning" och vad som ingår i detsamma. Syftet med inventeringen var enbart att få en "snabb" överblick för det fortsatta arbetet med det gemensamma systemet.

Specialistbransch	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Branschorganisationen Schaktfritt - BOS																			
Bergsprängningsentreprenörerna - BEF		x		x	x	10 år			x	x	x	x		x		x			x
Branschföreningen Relining i Fastigheter - BRIF	x	x			x	5 år					x							1 år	
Dykentreprenörerna - DIB	x	x																	x
Föreningen Sveriges Järnvägsentreprenörer		x													x		x		
Borr företagen i Sverige	x	x									x				x	x	x		
Golvbranschen GBR		x									x	x			x			2 år	
Isolewrarna - BFL	x	x			x	5 år					x	x						1 år	
Mobilkranföreningen Lyftspecialisterna (MKL)		x		x			x		x										
Mur & Putsföretagen		x																	x
Plattsättnings Entreprenörernas Riksförening (PER)	x	x		x	x	5 år			x		x								
STIB - Ställningsentreprenörerna	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x							
Svensk Beläggningsförening																			
Rentalföretagen											x								
Svensk Grundläggning (Safe)																			
Skandinaviska		x																	x
Fog och Brandskyddsföreningen	x	x		x							x	x		x				x	
Takentreprenörerna - TIB	x	x	x	x	x					x									
Undertaksföretagen - UTF		x	x								x			x	x	x	x	1 år	
Branschföreningen för Byggnadsberedning - BFB		x					x*												

**Förklaring:** 1. Regelverk, 2. Egen utbildning 3. Företagsledarutbildning, 4. Arbetsledarutbildning, 5. Kompetensbevis, 6. Giltighetstid utb, 7. Yrkesbevis (BYN), 8. Erkännandeintyg (BYN), 9. Lärlings utbildning \*enbart vissa kategorier, 10. Verksamhets ledningssystem (KMA), 11. Revision/ kontroll, 12. Kontrollråd/ nämnd (auktorisering, 13. Beställar utbildning, 14. Anvisningar/krav för utförande, 15. Miljö /klimatkrav, 16. Försäkrings krav, 17. Skatter och regler, 18. Giltighetstid för auktorisation (ftg), 19. Gymnasial utbildning



Vår slutsats är att det är stora skillnader i omfattning och innehåll mellan Branschföreningarnas system men för de flesta ligger fokus på utbildning i och kring utförande, dvs den tekniska eller yrkesmässiga specialistkunskapen. Relativt många har också sett värdet i någon form av revision eller granskning av ett medlemmar. De som har mest utvecklade system hittas i de specialistbranscher där det antingen ställs specifika krav på säkerhet på grund av stora risker, som Ställningsbranschen eller där beställare får hjälp av andra intressenter, försäkringsbolag som kravställare vid våtrumsarbeten.

Den andra uppenbara slutsatsen är att det förekommer många begrepp för att beskriva specialistbranschernas olika kvalitets eller utbildningsinitiativ, förkortningarna är många och symbolerna likaså. Det kanske är möjligt för specialisterna att hålla reda på vad som är vad även om det finns exempel på motsatsen men det är svårt för en beställare att hålla reda på och värdera dessa olika begrepp. Även den som enbart jobbar med inköp har svårt att värdera dessa olika begrepp, vilket urholkar värdet av de olika begreppen. För att ytterligare krångla till det förekommer en hel del "leverantörs-certifieringar" som naturligtvis hävdas motsvara branschens egna begrepp i en upphandlingssituation.

Nedan följer en kort sammanställning – den gör inte anspråk på att vara fullständig – över begrepp som används i olika specialistbranscher.

<b>Branschorganisation</b>	<b>Begrepp/Utbildning/Symbol</b>
Branschorganisationen Schaktfritt (BOS)	Schaktfritt renoverings- och ledningsbyggande – grundkurs, Auktoriserad rörinspektör, Rörinspektion för beställare
BEF – Bergsprängningsentreprenörerna	Auktoriserad Bergsprängare
BRiF	BRiF3Q, CR072 via RISE
Dykentreprenörerna (DIB)	Försvarsmaktens krav för yrkesdykarcertifikat
Föreningen Sveriges Järnvägsentreprenörer	JBS
Borrföretagen i Sverige Golvbranschen (GBR)	ISO-paraply Auktoriserat Golvföretag
BFL	Behörig Lösull
Mobilkranföreningen Lyftspecialisterna (MKL)	AHK 18
Mur & Putsföretagen	CFE, Murning och putsning klass 1, Gesällbrev
Byggkeramikrådet, tidigare Plattsättnings Entreprenörernas Riksförening (PER)	BBV, Byggkeramikrådets branschregler för våtrum
STIB	STIB Auktorisation
Svensk Beläggingsförening	Verkar vara helt ny?
Rentalföretagen	Flera olika utskott, vibrationsutbildning
Svensk Grundläggning (Safe)	Egen utbildning för operatörer och tjänstemän
Skandinaviska vägmarkeringsföreningen	Föreningen har begränsad mängd information kring detta på hemsida

Fog och Brandskyddsföreningen TIB	Besiktningsingenjör
Undertaksföretagen (UTF)	Sveriges Takentreprenörers kompetensbevis
BFB, Branschföreningen för Byggnadsberedning	Säkert undertak
	Egen utbildning inom arbetsmiljö
	Auktorisation kommer att erbjudas

---

## AP 2 Beskrivning av Säker Specialist

Under detta delmoment har huvuddelen av arbetet bedrivits, arbetet kan beskrivas som en lärande process där det relativt snabbt utformades en grundstruktur för riktlinjerna.

Säker specialist är en branschspecifik auktorisation som följer ett fåtal gemensamma riktlinjer. Riktlinjerna gäller för samtliga specialistbranscher som certifierar sig enligt säker specialist.

### Gemensamma riktlinjer för Säker specialist

#### Branschspecifik auktorisation

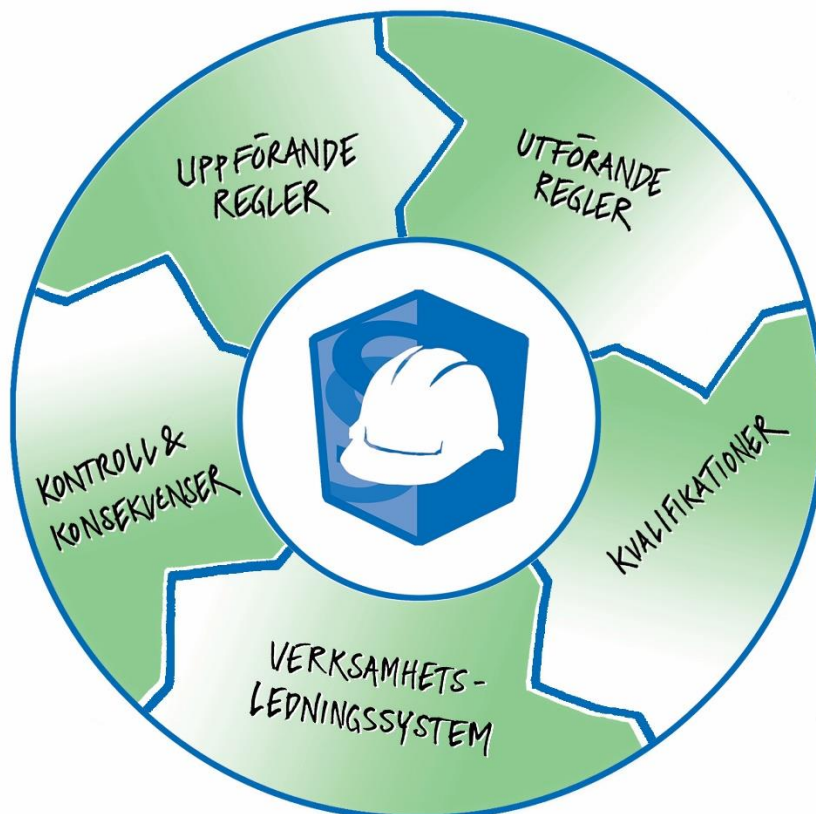
Beskriver tillvägagångssätt och minimikrav, enhetligt oavsett specialistbransch.

Medlemskap i en specialistbranschförening är inte liktydigt med auktorisation och specialistbranschen bör heller inte kräva att samtliga medlemmar är auktoriserade utan auktorisationen bör ses som ett mål i företagets utvecklingsresa. Det ska vara frivilligt men ge mervärde så att det är värt att sträva efter.

Riktlinjerna innefattar följande kravelement:

#### Baskrav för medlemskap

Här beskrivs vad som normalt också är medlemskrav i Byggföretagen och i specialbranschföreningarna.



## Uppföranderegler

Krav som ställs av beställare och är enhetliga oavsett specialistbransch.

## Utföranderegler

Beskriver miniminivå för utförande, dessa formuleras av respektive Specialistbransch.

## Kvalifikationer

Beskrivning av vilka kompetenser som specialister ska behärska. Dessa har framtagits av Specialistbranschen eller sektorn. Här pågår ett utvecklingsarbete som drivs av Byggföretagen och Svensk Byggtjänst.

## Verksamhetsledningssystem

Branschföreningens medlemsföretag ska ha ett verksamhetsledningssystem det kan vara ett system med möjlighet till certifiering som ISO-standard, BKMA, eller som minst enligt föreningens egen modell.

## Kontroller o konsekvenser

Hur man inom branschen säkerställer att kravnivån uppfylls.

Ovanstående krav ställs primärt på Specialistbranschföreningens regelverk för auktorisation. Det betyder att det är Specialistbranschen som ansvarar för branschens eget regelverk och att de auktoriserade företagen uppfyller den egna branschens krav. Baskrav för medlemskap och uppföranderegler är dock gemensamma för samtliga specialister.

## Säker specialist för specialistföretag – motiv för entreprenörer

Säker Specialist är en **Gemensam plattform** för branschregelverk/ auktorisationssystem.

Säker Specialist **beskriver gemensamma delar i regelverken** och de krav som ställs på de enskilda branschregelverken.

Genom att formulera en gemensam lägsta nivå blir Säker Specialist ett **Stöd för beställare** (bättre, enklare och tryggare upphandlingar).

Säker specialist bidrar till **bättre och sundare affärer** för branschanslutna företag.

Säker specialist innehåller en process för branschföreningar att ta fram ett auktorisationssystem. Mer om detta i AP3.

Säker specialist beskriver en process för företag som är medlemmar i en branschförening att bli auktoriserade.

## Säker specialist som hjälpmedel vid upphandling – motiv för beställare

Säker specialist hjälper beställare vid upphandling genom att formulera miniminivån för vad som menas med auktorisation. Kravelementen i Säker Specialist säkerställer att företag som är auktoriserade i branschregelverk enligt Säker specialist följer branschens spelregler och kontrolleras av en tredje part.

Metodiken vid upphandling bör då vara att vi vid upphandling av exempelvis en Rivningsentreprenad under lämpligt AMA-kod anger att entreprenören ska upphandlas enligt kraven i **Säker specialist för lösullsentreprenader**. Entreprenörer som inte är auktoriserade enligt Säker specialist ska då på samtliga kravelement inom säker specialist visa hur man uppfyller kraven. Här behöver det sannolikt genomföras ett arbete med kodifiering enligt AF AMA vilket vi inte behandlat inom detta projekt.



## Branschregelverk/Auktorisation

En majoritet av Specialistbranscherna inom byggföretagen har tagit fram branschspecifika utbildningar, utföranderegler och system som alla syftar till att skapa större trygghet för beställaren. Inom några branscher har man tagit steget till en Auktorisation men de flesta har inte gjort det. Säker Specialist ställer inte krav på auktorisation men innehåller en vägledning och lathundar för vägen till Auktorisation.

## Jämförelse mellan olika nivåer

Det finns en risk att beställare har svårt att skilja på olika system för auktorisation eller medlemskap i branschföreningar. Det är också en av anledningarna att till att ta fram ett gemensamt system som Säker specialist. För att åskådliggöra några olika kravnivåer i systematiken kan nedanstående matris som hämtats från Ställningsentreprenörerna användas.

KRITERIER	Medlem	Auktoriserad On the Way	Auktoriserad
Huvudsakliga verksamhet i ställningsentreprenader	✓	✓	✓
Är ett aktiebolag, handelsbolag, kommanditbolag eller motsvarande (inte enskild firma)	✓	✓	✓
Registrerad för F-skatt och moms samt som arbetsgivare	✓	✓	✓
Har egenanställd personal	✓	✓	✓
Medlem inom Byggföretagen	✓	✓	✓
Ekonomikontroll: - ej restförda skatter eller avgifter - kontroll klanderfri vandel	✓	✓	✓
Åtagande: - främja föreningens syfte, - följa STIB stadgar, - följa beslut fattade av stämma och föreningsstyrelse, - följa samhällsbyggnadssektorns etiska regler, - ha en aktiv syn vad gäller utbildning av sina medarbetare - minst en företagsrepresentant i företagsledande ställning ska genomgå STIB branschspecifika företagsledarutbildning, steg 1.	✓	✓	✓

KRITERIER	Medlem	Auktoriserad On the Way	Auktoriserad
<p>All ställningsbyggande personal egen som inhyrd ska inneha något av följande bevis eller intyg för ställningsbyggare:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- STIB Kompetensbevis,</li> <li>- BYN Yrkesbevis,</li> <li>- BYN Erkännadeintyg.</li> <li>- Undantaget är personal som genomgår lärlingsutbildning och är inskriven genom BYN, dock får förhållandet mellan personal med bevis eller intyg och lärlingar inte understiga 60/40</li> </ul>		✓	✓
Företaget revideras årligen		✓	✓
Företaget har eget ledningssystem för kvalitet och arbetsmiljö, minst uppbyggt och innehåll enligt STIB modell		✓	✓
<p>Företaget är certifierad i ledningssystem för:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Kvalitetsledning</li> <li>- Arbetsmiljöledning</li> <li>- Miljöledning</li> </ul>			✓
Arbetsledande tjänstemän ska ha genomgått STIB branschspecifika projektledarutbildning			✓
<p>Minst en företagsrepresentant i företagsledande ställning ska ha genomgått STIB branschspecifika företagsledarkurs, steg 2. Större företag med flera depåer skall ha minst en per depå,</p>			✓

## Presentation av riktlinjer i Säker Specialist

Samtliga kravelement är formulerade som krav som ställs av respektive Specialistbransch på sina auktoriserade medlemsföretag. Några av kraven är dock generella för alla företag som är medlemmar i en Specialistbranschförening.

Riktlinjerna presenteras mer ingående i Råd och anvisningar, Branschspecifik auktorisation Säker specialist. (Bilaga 2)

### Baskrav för medlemskap

Kraven ska ställas av respektive branschförening på sina medlemsföretag, nedanstående krav är sådana som redan idag ställs av Byggföretagen och därmed även av de flesta specialistbranscher.

- Byggföretagen medlemskriterier
- Byggföretagens uppförandekod
- tillämpa ID06 i enlighet med vid var tid gällande regler för ID06 på alla arbetsplatser där företaget är verksamt



## Uppföranderegler

Grunden i detta är att det finns ett stort mervärde för huvudentreprenören att veta att UE följer lagar och regler!

Momentet garanterar att företag som är auktoriserade i ett system som följer Säker specialist uppfyller detta och att företaget har gjort erforderliga kontroller innan de i sin tur föranmäler en Underentreprenör till Huvudentreprenören.

### Föranmälan

- Alla UE till företaget ska vara föranmälda till huvudentreprenören. De ska vara godkända enligt beställarens krav innan de får beträda arbetsplatsen.
- Företaget ska ha löpande kontroll på sina UE kedjor under hela entreprenadtiden



### Skatt mm

- Företaget och alla UE ska vara registrerade för F-skatt, moms och arbetsgivaravgifter.
- Företaget och alla UE ska inte ha några skatteskulder hos kronofogden
- Företaget och alla UE betalar skatt enligt gällande lagstiftning. (Utländska företag kräver specifik kontroll)

### Kollektivavtal (eller motsvarande)

- Företaget och alla UE har giltiga kollektivavtal och uppfyller det (FORA, Lösen, Företagshälsovård)
- Alla företagets anställda och alla UE:s anställda ska ha genomgått en introduktionsutbildning såsom Safe Construction training/SSG Grund innan de får beträda arbetsplatsen.

### Utländsk arbetskraft

- Företaget och alla UE om de är registrerade i annat land än i Sverige ska anmäla sig och sin personal till utstationeringsregistret innan entreprenaden ska starta och överlämna anmälan till huvudentreprenören.
- Företaget och alla UE ska överlämna giltiga bevis på uppehålls- och arbetstillstånd på anställda från tredje land utanför EU. Bevisen ska inte vara äldre än två veckor och ska överlämnas till huvudentreprenören innan den anställda från tredje land kommer till arbetsplatsen.

### Projektspecifika krav

- Utöver ovan generella krav ska även företaget och dess underentreprenörer uppfylla projektets och arbetsplatsens specifika krav innan företag eller dess underentreprenörer kan godkännas för att utföra arbeten på entreprenaden.

## Utföranderegler

Varje specialistbransch ska definiera riktlinjer för fackmässigt utförande

- Specialistbranschen svarar för att definiera utföranderegler
- Regelverket ska beskriva miniminivå på egenkontroll och eventuell tredjepartskontroll
- All kontroll ska vara riskbaserad Inför varje projekt ska en riskanalys genomföras
- Företaget har ansvaret för att även UE skall kvalificera sig för behörigheten i de fall en sådan anlitas. Detta gäller även när personal hyrs in från bemanningsföretag
- Regelverket ska beskriva hur beställaren kontrollerar att regelverket uppfylls.



## Kvalifikationer

Kravet syftar till att säkerställa att personalen på arbetsplatsen har tillräckliga kvalifikationer enligt de kompetenskrav som antagits av Specialistbranschen eller sektorn



- Respektive S-branschförening ska definiera kompetenskrav och hur kompetenskraven nås genom utbildning, kunskaperna ska beskrivas på ett sätt liknande modellen för yrkesutbildning.
- Kompetenser ska definieras för all "operativ" personal såväl tjänstemän som kollektivanställda
- För kollektivanställda ska det finnas en utbildningsmatris liknande BYNs där det tydligt framgår hur och när man blir en kvalificerad specialist?
- För yrken utanför yrkesutbildningsavtalet måste liknande krav definieras exempelvis genom
  - Kvalifikationskrav
  - Erkännandeintyg
  - Uppföljning
- Alla individer ska ha genomgått en introduktionsutbildning som minst innefattar arbetsmiljö/säkerhetsfrågor innan de får beträda arbetsplatsen

- Utöver ovan generella krav ska även underentreprenören uppfylla projektets och arbetsplatsens specifika krav innan ett företag kan godkännas för att utföra arbeten på entreprenaden.
- Företaget har ansvaret för att även UE skall kvalificera sig för behörigheten i de fall en sådan anlitas. Detta gäller även när personal hyrs in från bemanningsföretag.

Det ska finnas en orienterande grundkurs innan en nyanställd "släpps ut" på en arbetsplats

Alla teoretiska moment bör föregås av praktiskt arbete.

## Verksamhetsledningssystem

Verksamhetsledningssystem krävs för auktorisation

- S-branschföreningens medlemsföretag ska ha ett verksamhetsledningssystem, antingen ISO, BKMA, eller som minst enligt föreningens egen modell
- Revision ska ske med regelbundenhet (tredjepartskontroll) som utförs av/genom branschen som kontrollerar att företaget jobbar enligt verksamhetsledningssystem och att utförande sker enligt branschens riktlinjer. För företag som redan använder ett verksamhetsledningssystem där revision sker görs en kompletterande revision med tyngdpunkt på utförande.



## Kontroller och konsekvenser

### Krav på kontrollen

Kontrollen ska vara oberoende från föreningen (och medlemmarna) dvs tredjepartskontroller,

Kontrollen ska ske årligen och omfatta alla företag

Stickprovskontroller, omfattningen bestäms av branschföreningen och baseras på risken för fel

Graderade avvikelser (1, 2 o 3) grön, gul och röd,

1. Mindre avvikelse som orsakas av "mänskliga faktorn" och som enkelt kan korrigeras
2. Väsentlig anmärkning som orsakas av brister i kvalitetsstyrning
3. Grav avvikelse som har sin grund i ovilja eller oförmåga att uppfylla regelverket.

### Kontrollråd (nämnd)

Kravet på oberoende från föreningen innebär att föreningen måste tillsätta vad vi här benämner kontrollråd, en oberoende nämnd som hanterar kontrollfrågorna på uppdrag av föreningen.

### Konsekvenser

Kontrollföretaget skall redovisa vilka kontroller som gjorts och utfallet av denna.

Resultatet tillsänds kontrollrådet.

Vid den övervakande kontrollen klassas avvikelserna normalt i 3 kategorier enligt ovan.

Vid underkänt resultat enligt kategori 1 sker ingen åtgärd av kontrollrådet utan det kontrollerande företaget följer upp avvikelsen vid nästkommande kontrollbesök.

Vid underkänt resultat enligt kategori 2 av den övervakande kontrollen skall enligt regelverket orsaken till ett fel skall analyseras och dokumenteras av entreprenören. Normalt upprättas i förekommande fall då en handlingsplan av entreprenören där;

- Analys av orsaken till avvikelsen (varför det blivit fel)
- Planerade åtgärder beskrivs
- Inom vilken tid som åtgärderna skall vara genomförda
- Hur det säkerställs att effekten av åtgärderna haft avsedd verkan.

Handlingsplanen tillsänds kontrollrådet. Uppföljning görs normalt vid nästkommande övervakande kontroll men kontrollrådet kan vid allvarliga brister påkalla en extra tredjepartskontroll. Kostnaden för denna extra kontroll bekostas av entreprenören.

Exempel på brister som bör innebära att kontrollrådet påkallar extra kontroll är när det är uppenbart att entreprenören ej följer rutinerna enligt branschreglerna såsom avsaknad av egenkontroll, installationsprotokoll, använt obehörig personal eller material utan bestyrkt egenskap vid installation. Extra kontroller bör även påkallas om det visar sig att korrigerande åtgärder ej haft avsedd verkan vid den normala årliga tredjepartskontrollen.

## Branschspecifik Auktorisation

### Krav för auktorisation

- S-branschföreningens medlemsföretag ska ha ett verksamhetsledningssystem, antingen ISO, BKMA, eller som minst enligt föreningens egen modell
- Revision ska ske med regelbundenhet (tredjepartskontroll) som utförs av/genom branschen som kontrollerar att företaget jobbar enligt verksamhetsledningssystem och att utförande sker enligt branschens riktlinjer. För företag som redan använder ett verksamhetsledningssystem där revision sker görs en kompletterande revision med tyngdpunkt på utförande.
- Auktorisationen är tidsbegränsad (normalt ett år)
- Medlemskap är inte likställt med auktorisation
- Branschen måste ha utförandeanvisningar för att auktorisation ska kunna genomföras
- Branschföreningen ska ha definierat en "utbildningstrappa" för vägen självständigt arbete som omfattar alla personer som jobbar med utförande, från installatör, arbetsledare, projektledare, företagsledare





## Några råd för införande av auktorisation

Bilagd till denna rapport finns ett häfte med råd och anvisningar för branschspecifik auktorisation enligt säker specialist<sup>2</sup>. Vi vill lyfta fram nedanstående ”checklista” som en hjälp på vägen.

Upprätta projektplan som innefattar minst nedanstående punkter

- Se till att beslutet är förankrat hos medlemmarna och att det förankras löpande
- Ta hjälp av de som har gjort detta tidigare
- Beslut fattas på årsmöte eller motsvarande
- Utarbeta Tidplan med delmål
- Tillsätt projektgrupp/arbetsgrupp som har detta som en prioriterad arbetsuppgift
- Besluta hur föreningen erbjuder stöd i auktorisationsarbetet till sina medlemmar
- Ta fram och förankra dokumenterad kravställning av vilka kvalifikationer som krävs av personalen (utbildningsplan)
- Värdera aspekter som påverkar verksamheten
- Benchmarking med andra föreningar (ta hjälp av vår mall)
- Börja stegvis, ta det enkla först sikta inte för högt

---

<sup>2</sup> i bilaga 2 Råd och anvisningar, Branschspecifik auktorisation Säker specialist.

## AP3 Branschauktorisation BFB

Under arbetet med ansökan för denna etapp har BFB (branschföreningen för Byggnadsberedning) beslutat att ta fram ett regelverk för auktorisation. Det ger säker specialist projektet möjlighet att genomföra ett "praktikcase" med direkt koppling till riktlinjerna för Säker Specialist. Det möjliggör förankring i en specialistbransch på ett tydligt sätt, det ger också en direkt kvalitetsgranskning av riktlinjerna för säker specialist.

Arbetsmomentet avgränsas till framtagande av regelverket.

### Bakgrund

Strax före pandemins utbrott 2020 hade BFB inlett samtal med Peab om behovet att införa auktorisation för företag verksamma inom rivning/håltagning/sanering. Upprinnelsen var en önskan från Peab att kunna upphandla den typen av tjänster enligt liknande modell som tillämpas för ställningsbyggare/entreprenörer där STIB-auktorisationen är etablerad.

Det arbete som då inleddes med att BFB:s styrelse genomförde ett antal arbetsmöten för att ta fram förslag till de kriterier som skulle gälla för auktorisationen stannade av på grund av pandemin.

När projektet Säker Specialist sedan startade blev det naturligt att återstarta arbetet med BFB-auktorisationen som ett pilotprojekt inom ramen för Säker Specialist.

Fördelen för såväl Säker Specialist-arbetet som för arbetet med BFB-auktorisationen har varit att branschföreningens medlemmar har en väl förankrad förväntan på auktorisationen genom den information som skett under ett flertal medlemsmöten sedan 2019. Det bör rimligen kunna underlätta introduktionen och förståelsen för och de krav som ska uppfyllas för auktorisation. Därtill arbetar redan ett flertal medlemsföretag enligt något av branschens verksamhetsledningssystem BF9K, Povel, BKMA eller enligt ISO-standarderna.

### Beskrivning av arbetet att ta fram BFB-auktorisationen

Parallellt med att Säker Specialist-arbetet startade tillsattes en arbetsgrupp för BFB:s auktorisation. Då arbetet i de två delarna bedrivits parallellt har man kunnat dra nytta av arbetet i respektive grupp genom tätt informationsutbyte. Vidare har de erfarenheter som STIB gjort från sitt arbete med STIB-auktorisationen varit till stor hjälp. Detta har underlättats genom den samverkansgrupp som Byggföretagen håller i i form av Branschrådet med ca 20 specialbranschföreningar. Ett ytterligare viktigt skäl till att STIB varit förebild för arbetet är att rivning/håltagning/sanering i likhet med ställning klassas som riskkategorier/områden enligt de större byggentreprenörerna i Sverige.

Under arbetsprocessen har gruppens möten huvudsakligen varit digitala. Arbetet har fortlöpande rapporterats från arbetsgruppen till styrelsen för BFB liksom att det stämts av med arbetsgruppen för Säker Specialist.

## Regelverket för BFB-auktorisering enligt Säker specialist

Auktoriseringen kommer inte att vara obligatorisk för samtliga medlemmar utan ska ses som ett mål eller delmål för de medlemmar som vill ta ytterligare steg med sin verksamhet. För beställare blir auktoriseringen ett kvitto på att medlemmen uppfyller nedanstående krav som då inte behöver krävställas specifikt vid upphandlingen.

### Uppföranderegler

Huvudsakligen kontroller som genomförs med ID06s verktyg samt krav för medlemskap i branschföreningen.

### Verksamhetsledningssystem

Verksamhetssystem ska finnas i ett auktoriserat företag. Det kan vara ett system enligt ISO, BKMA eller motsvarande eller ett av branschföreningen framtaget system. BFB har tagit fram en enkel modell som i första hand är tänkt för mindre företag.

### Utföranderegler

Utförande i detta sammanhang kopplas i huvudsak till att hantera risker och arbeta i enlighet med regler för arbetsmiljö och hantering av avfall. Till skillnad mot i många andra specialistbranscher går det inte att bedöma fackmässigheten i det färdiga resultatet utan här är det processen som ska utföras fackmässigt.

### Kvalifikationer

Medlemsföretagen sysselsätter flera olika specialistyrken rivningsarbetare, håltagare, sanerare, maskinförare med flera. Det finns ingen enhetlig nivå på beskrivningen över vilka kvalifikationer som krävs för dessa. För rivningsarbetare gäller företagsinterna krav, för Håltagare finns möjlighet till yrkesbevis enligt BYN och för "sanerare" finns möjlighet till yrkesbevis enligt SRY (Servicebranschens Yrkesnämnd). Här behövs i första hand kvalifikationerna för rivningsarbetare definieras och i ett nästa steg bör kraven beskrivas mer enhetligt.

### Kontroller

För alla auktoriserade företag genomförs kontroll av verksamhetssystem och regelefterlevnad – denna del av kontrollen kan minimeras för de medlemmar som redan är certifierade enligt exempelvis BKMA eller ISO. Utöver det ska det genomföras oanmälda arbetsplatskontroller för att säkerställa att företagets rutiner följs.

## Plan för fortsatt arbete hösten 2023 och våren 2024

Under hösten 2023 ska utförare av revision/kontroller upphandlas så att auktorisationsverksamheten kan startas under första kvartalet 2024. Kriterier och beskrivning av auktoriseringen är färdig att presenteras för föreningens medlemmar vilket planeras ske i samband med föreningens höstmöte den 28 september. Där kommer även tidplan för den fortsatta implementeringen ske. Målsättningen är att kunna auktorisera mellan 20 och 30 medlemsföretag under 2024 så att branschföreningen därigenom kan erbjuda beställare en möjlighet att konkurransutsätta upphandlingar med krav på att leverantör/utförare ska vara auktoriserad enligt den nya branschauktoriseringen.

## AP 4Förvaltning

Förvaltningen av de färdiga riktlinjerna är central efter implementeringsfasen då det måste finnas en organisation som ansvarar för förvaltningen. Strävan bör vara att det är en befintlig organisation, för att hålla nere kostnaderna så långt det är möjligt. I detta arbetspaket har vi arbetat med frågorna kring vad som ska förvaltas, hur ska förvaltningen gå till och vem ska förvalta "systemet"

### Vad ska förvaltas – beskrivning av behovet

Behovet kan delas in i flera delar:

Det behövs en "ägare" till både begreppet, eller om vi kallar det varumärket, Säker specialist samt regelverket för Säker specialist som kan:

- Marknadsföra Säker specialist framför allt hos beställare men även bland specialistföretag och andra intressenter.
- Säkerställa att branschföreningarnas auktorisation uppfyller kraven för att få nyttja Säker Specialist.
- Uppdatera och utveckla anvisningar i strukturen för säker specialist, regelverket behöver utvecklas, i takt med att specialistbranscherna utvecklas och omgivande regelverk förändras.
- Samverka med de organisationer som beskriver ramverk för upphandling (i första hand AMA o Svensk Byggtjänst)
- Verka som kravställare på erkännandeintyg så att förvaltningen av dessa blir adekvat

Vi har förstått att det finns ett intresse av eller en nytta i att samordna de tredjepartskontroller som ska utföras i respektive branschförenings regi. Det är naturligtvis lite olika beroende på branschens storlek mätt i antalet medlemsföretag, hur omfattande kontroller som ska göras och hur frekvent men sannolikt finns det goda möjligheter till samordning och skalfördelar.

### Hur ska förvaltningen gå till

Granskning av att branschföreningarnas respektive regelverk uppfyller kraven för Säker Specialist bör kunna göras av en styrgrupp eller "nämnd" som fattar beslut på underlag som beretts av den förvaltande organisationen.

Övrigt arbete bör skötas av uppdragstagaren för förvaltning.

Vi ser primärt inte granskning av certifierade företag som en uppgift för förvaltningsorganisationen, men det skulle på sikt kunna vara en möjlighet att lägga ansvaret för upphandling av tredjepartsgranskning på förvaltningsorganisationen.

### Vem ska sköta förvaltningen

Specialistföretagen som grupp, såsom de beskrivs inom detta projekt, har ingen egen organisation utan är Branschföreningar som har ett samarbete med Byggföretagen. Samarbetet organiseras inom "Branschrådet" men det är ingen organisation utan en gruppering som samlas till möten och för samverkan. Branschrådet är således ingen part som kan skriva avtal eller träffa överenskommelser. Om det inte ska skapas en juridisk person för ägandet av säker specialist kan vi bara se att antingen Byggföretagen eller ett antal av Specialistbranschföreningarna blir "ägare" till Säker Specialist. Lösningen på ägarskapsfrågan ryms inte inom detta projekt.

Inom projektet har vi fört diskussioner om förvaltningsfrågan med Svensk Byggtjänst, med "ID06" och med "BKMA" som är en del av Byggföretagen. Samtliga har visat intresse för frågan men diskussionerna har inte gått så långt att det finns ett färdigt förslag.

Centralt i valet av "förvaltare" är att man på ett kostnadseffektivt sätt kan förvalta och delta i utvecklingen av Säker Specialist samt att man är en trovärdig ambassadör för varumärket.

## Kostnader för förvaltning

Inom projektet har vi inte gjort några estimat för budget eller kostnadsuppskattningar avseende förvaltningen av Säker specialist men givet erfarenheter från några specialistbranschens system för auktorisation kan det antas att förvaltningen initialt kräver engagemang från 1-2 personer på deltid.

## AP5-Presentation

Förutom att projektet levererar riktlinjer med rätt kvalitet är den kritiska faktorn för att nå framgång att auktorisation enligt Säker specialist blir tillräckligt känt.

Under projektet har det genomförts avstämningar och informationsmöten gentemot Byggföretagens specialistbranschföreningar via samarbetsforumet Branschrådet inom Byggföretagen samt genom möten med enskilda Specialbranschföreningar. Projektgruppen har deltagit och informerat om projektet vid ett antal föreningsmöten i branschföreningar.

Efter att rapporten färdigställts kommer projektgruppen tillsammans med byggföretagen och den blivande förvaltningsorganisationen att genomföra en lanseringskampanj som riktar sig såväl till Specialistbranscher som till beställare.

Förutom risken för att ni få tillräcklig uppmärksamhet ser vi den andra kritiska framgångsfaktorn i att det finns en organisation för förvaltning som kan driva arbetet vidare. Det är kritisk både för trovärdighet och tydlighet gentemot Specialistbranchföreningarna och deras medlemmar som för arbetet med att stödja auktorisationsprocesserna och att utveckla Säker specialist vidare.

## Grafisk profil

Som exempel på hur det är möjligt att jobba med en "logga" för säker specialist i kombination med befintliga branschföreningars grafiska profiler har tagit fram nedanstående exempel. Det ska framhållas att detta enbart är ett exempel för att illustrera möjligheten och inte förankrat hos den aktuella branschföreningen. Det kan diskuteras om en bygghjälms inte leder tankarna för ensidigt mot arbetsmiljöfrågor men detta ska enbart ses som en illustration av hur de grafiska elementen skulle kunna kombineras



Figur 1 Säker Specialist solitär



*Figur 2, Säker specialist kombinerad med branschlogga*

## Websida

Inom projektet har förts en diskussion om att skapa en websida med information om auktorisation enligt Säker specialist. Detta ger även möjlighet att marknadsföra branschföreningar som auktoriserar sina medlemmar samt auktoriserade medlemsföretag. Sedan tidigare finns [www.sakerspecialist.se](http://www.sakerspecialist.se) och [www.sakerspecialist.se](http://www.sakerspecialist.se) registrerade.

## Slutsatser

Tiden är nu mogen för gemensamma riktlinjer för auktorisation av specialistbranscher. Det har tagits ett flertal initiativ för att motverka osund konkurrens, dels från beställare och dels från banker och andra intressenter. Det finns ett stort värde i att förenkla upphandlingar av specialistarbeten genom att använda gemensamma riktlinjer för auktorisation så att beställaren vet att kravställningen är rätt oavsett om det vilken specialbransch som ska upphandlas.

För den enskilda medlemmen/företaget bör auktorisation ses som möjlighet att lyfta sin verksamhet några steg mot bättre styrning av verksamheten och lägre risktagande. Erfarenheter från de branscher som infört system för auktorisation indikerar att lönsamheten ökar för de företag som genomför en auktorisationsprocess.

I arbetet med riktlinjer för säker specialist har projektgruppen fokuserat på ett fåtal moment eller kravelement där beställare idag har svårt att säkerställa och bedöma sina entreprenörers leveranser eller förmåga. Det handlar om att uppfylla lagar och regler, att visa att personalen har tillräckliga kvalifikationer och att bolaget har de rutiner som krävs. Detta ska i sin tur kontrolleras av en tredjepart så att auktorisationen har trovärdighet.

Med säker specialist får de branscher som väljer att inleda en auktorisationsprocess möjlighet att dra nytta av ett gemensamt begrepp och av andra Specialistbranschens erfarenheter av auktorisation.

Det krävs fortsatt arbete med att förankra kravställningen hos beställarna så att Säker Specialist på sikt blir norm vid upphandling av alla typer av specialistentreprenader och att anpassa koder i AF AMA för upphandling av specialistentreprenader enligt Säker specialist.

Det kommer också att krävas en organisation för förvaltning av riktlinjerna och för hjälp med införande av auktorisationen.

Kvalifikationer för all personal som utför specialistentreprenader behöver kravställas och följas upp.



## Begreppslista

- Beställare** - vi använder här begreppet beställare för den som köper en entreprenad av ett specialföretag oavsett om beställaren är en byggherre, fastighetsägare, riksbyggare eller en underentreprenör
- BFB** - Branschföreningen för byggnadsberedning (organiserar företag som i huvudsak är verksamma inom rivning, sanering och håltagning.
- BKMA** Byggföretagens verksamhetsledningssystem. BKMA har ersatt de två tidigare verksamhetsledningssystem BF9K och Povel. Nuvarande BF9K-certifikat eller Povediplom är giltiga fram till nästa ordinarie revision.
- BYN** Byggbranschens Yrkesnämnd arbetar för att det inom bygg- och anläggningsbranschen ska finnas välutbildade och kompetenta yrkesarbetare. I BYN samverkar Byggföretagen, Byggnads, Maskinentreprenörerna och Seko, Service- och kommunikationsfacket. BYNs verksamhet styrs av parternas yrkesutbildningsavtal.
- ISO** Internationell standard. ISO 9001 Kvalitetsledningssystem och ISO 14001 Miljöledningssystem är kanske mest kända
- Povel** Verksamhetsledningssystem utvecklat för bygg-, anläggnings- och specialföretag. Idag har tjänsten från Byggföretagen avslutats, det finns dock fortfarande gällande diplom.
- Riktlinjer** - med riktlinjer avses i detta sammanhang de krav som ställs på en medlem i en specialbransch, riktlinjerna kan avse krav på verksamhetssystem, såväl som hur ett arbete ska utföras tekniskt. Riktlinjerna kan också ställa krav på auktorisation eller certifiering och kan innehålla olika nivåer beroende på bransch och företag.
- Specialist** – här avses ett specialföretag som är medlem någon av de branschföreningar som ingått samarbetsavtal med Byggföretagen

## Bilagor/Malldokument

Inom Säker specialist har vi genomfört ett pilotprojekt med BFB, Branschföreningen För Byggnadsberedning. För att kunna genomföra piloten har vi i projektet tagit fram malldokument som biläggs.

Bilaga 1. Inventering befintliga regelverk

Bilaga 2. Råd och anvisningar, Branschspecifik auktorisation Säker specialist.

Bilaga 3. Mall Riktlinjer för auktorisation av medlemsföretag inom BFB

Bilaga 4. Mall BFB verksamhetsledningssystem (Miniminivå)

# Bilaga 1. Inventering befintliga regelverk

## Sammanställning Branschföreningarnas system

Nedan följer en sammanställning av hur respektive branschförening marknadsför sina system för kvalitet, auktorisation eller utbildning. (Hösten 2022). Sammanställningen ger inte anspråk på att vara komplett men den fungerar bra som indikation på var specialistbranscherna lägger sitt fokus.

## Byggföretagens medlemmar

### Branschorganisationen Schaktfritt (BOS)

*Schaktfritt renoverings- och ledningsbyggande – grundkurs (hålls av Svenskt Vatten)*

Lär dig hur och när du använder schaktfria metoder för ett miljömässigt, ekonomiskt och tekniskt framgångsrikt projekt. Efter kursen har du kännedom om många av de faktorer som du som beställare behöver ta hänsyn till och en vägledning till hur du kan hantera dem.

*Auktoriserad rörinspektör (utbildningar hålls av SSTT och STVF)*

Från och med 2012 delas utbildningen och auktorisationen upp i två separata delar. En kurs och auktorisation inriktad på markförlagda ledningar kallad **Mark** och en kurs och auktorisation för inspektion av ledningar i huskropp, kallad **Fastighet**.

Uppgraderingstentamen avläggs vart 5:e år för att bibehålla sin auktorisation

*Rörinspektion för beställare (Svenskt vattenutbildning)*

Kursen vänder sig till dig som beställer rörinspektion och vill veta mer om vad man bör tänka på och till dig som är helt ny på området. Kursen baseras bland annat på P93, TV-inspektion av avloppsledningar i mark.

- Varför inspektion, vad använder man den till?
- Kompletterande mätningar och undersökningar
- Upphandling av inspektion
- Hantering av projekt

### BEF – Bergsprängningsentreprenörerna

*Auktoriserad Bergsprängare*

Ett annat stort projekt är Auktoriserad Bergsprängare som håller på att förändra bergsprängningsbranschen. BEF har infört en auktorisation av sina medlemsföretag där man skapar trygghet för beställaren genom fokus på arbetsmiljö, säkerhet och kvalitet. Mer om detta finner du under rubriken Auktoriserad Bergsprängare.

*Utbildning*

BEF genomför bland annat Borrutbildningar, Dolkurser, BAM, kurser i Entreprenadjuridik samt **avancerade specialsydda utbildningar**.

## Branschföreningen Relining i Fastigheter

*Egen montörskurs BRIF3Q*

*Utbildning för besiktning inom relining*

*Certifieringsregel via RISE – CR072*

## Dykentreprenörerna (DIB)

Försvarsmakten utfärdar certifikat enligt beslutet "Försvarsmaktens krav för yrkesdykarcertifikat". Finns många olika.

*Utbildning*

Utbildningen till anläggningsdykare enligt anläggningsavtalet tar 3.200 timmar. Den kan genomföras såsom tidigare som traditionell lärling, dvs anställd i ett avtalsbundet företag och med en av BYN utfärdad utbildningsbok. Arbetsgivaren tar på sig ett utbildningsansvar och lärlingen läser och lär.

Företag är bättre på praktik än teori. Därför har DIB verkat för att det nu finns en skolförlagd yrkesdykareutbildning i Göteborg som YH utbildning på YRGO.

DIB företagen anställer i första hand studenter från den skolförlagda utbildningen. Utbildningen tar sedan 2018 in 20 personer varje år. Utbildningen innehåller betydande praktikdelar men även en hög teoretisk nivå och förutsätter gymnasiekompetens med teknisk inriktning och förutsätter givetvis att studenten, läser och lär.

## Föreningen Sveriges Järnvägsentreprenörer

*MARKNAD OCH UPPHANDLING*

Upphandlingskontrakten med Trafikverket är basen för flera av medlemmarnas verksamhet. Att skapa goda och konkurrensneutrala villkor i upphandlingsskedet är helt nödvändigt. Det är viktigt att alla aktörer får samma möjlighet att etablera verksamhet och få en sund tillväxt. För att kunna besluta om rätt investeringar i utrustning, maskiner och personal måste leverantörerna veta att det verkligen finns en öppen marknad på lång sikt och känna säkerhet inför denna marknads volymer och tidsplaner.

Trafikverket tillsammans med branschen påbörjat utvecklingen av nästa generations kontrakt med fokus på punktlighet, tillgänglighet och säkerhet i järnvägssystemet.

*KVALITET OCH KOMPETENS*

Järnvägsentreprenörerna driver hemsidan järnvägsjobb.se som innehåller information om lediga jobb, utbildningar och yrken i branschen. Här har du som medlemsföretag i FSJ möjlighet att annonsera ut lediga jobb utan kostnad. Sidan utvecklas kontinuerligt tillsammans med en kompetensgrupp sammansatt av branschföreträdare för hela järnvägsbranschen.

*ARBETSMILJÖ OCH SÄKERHET*

Vi arbetar för nollvisionen. Ingen ska förolyckas eller bli svårt skadad i sitt arbete. Vi arbetar för ett systematiskt och branschgemensamt säkerhetsarbete. Framgångs-faktorer är öppenhet och transparens, en vilja att lära och utvecklas samt att bidra till en gemensam kultur kring arbetsmiljön.

Järnvägsentreprenörerna verkar för att Transportstyrelsen tar fram regler som är så heltäckande som möjligt och att entreprenörerna bara ska behöva komplettera med rent företagsspecifika regler.

Inom Järnvägsentreprenörerna finns ett kunnigt och effektivt nätverk för kunskapsöverföring. Vi har tillsammans möjlighet att påverka utvecklingen. För att upprätthålla den höga säkerheten behöver utvecklingen inom säkerhetsområdet hela tiden analyseras och nödvändiga åtgärder vidtas. Vi har regelbundna träffar med säkerhetsansvariga på Trafikverket och Transportstyrelsen.

### *JBS*

Är ett samarbete som inkluderar hela järnvägsbranschen – de som ansvarar för järnvägen, de aktörer som transporterar och trafikerar järnvägen, fordonstillverkare, fastighetsförvaltare och aktörer som arbetar på järnvägen. JBS leds av en styrelse med representanter på högsta ledningsnivå från några av organisationerna och en oberoende ordförande.

JBS Fokusområden utvärderades varje år vid en gemensam konferens för hela branschen

## Borrföretagen i Sverige

### ISO-paraply

Borrföretagen erbjuder sina medlemmar, gamla som nya att bli ISO-certifierade genom en paraplycertifiering. ISO-paraplyet styrs av Borrföretagen Service genom ett nätverk av enheter som arbetar efter ett gemensamt ledningssystem med gemensamma rutiner för områden som kvalitet, miljö, arbetsmiljö och kompetens. Ett femtontal företag är certifierade genom Borrföretagen ISO-Paraply och vi på Borrföretagen uppmuntrar fler företag att använda sig av denna medlemsnytta. Varför certifiera? En oberoende certifiering av din organisation mot en standard ger trovärdighet och anseende lokalt såväl som globalt. Att kontinuerligt låta en revisor se över organisationens processer och rutiner ger en rad fördelar såsom färre missförstånd, korrigeringar och reklamationer.

Certifierade enligt: ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018

## Golvbranschen (GBR)

### *Auktoriserat Golvföretag*

Auktorisationen visar beställare att företaget arbetar efter en dokumenterad kvalitetsplan, miljöplan och arbetsmiljöplan samt följer utvecklingen i branschen för att med kunskap och kompetens möta kundernas krav, önskemål och behov. Ett Auktoriserat Golvföretag som utför våtrumsarbeten är alltid GVK-auktorisat, oavsett om det gäller plast- eller keramikarbeten.

En av de direkta fördelarna med systemet Auktoriserat Golvföretag är att samtliga auktoriserade företag har kunskap om, och kan utföra, kretsloppsmärkning av golv enligt systemet Golvbranschens Kretsloppsmärkning. Denna tjänst syftar till att tillgodose byggherrens krav enligt plan- och bygglagen på att dokumentera vad som byggs in i en fastighet. Kretsloppsmärkningssystemet ger också klara besked om hur ett golv ska skötas och hur det slutligen kan tas tillvara när det en dag är uttjänt.

## Branschföreningen för lösullsisolering

### *Behörig lösull*

Kvalitetsprogrammet "Behörig Lösull" är framtaget av Branschföreningen för Lösullsisolering i samarbete med erfarna konsulter och ledande materialleverantörer. Syftet med programmet är att säkerställa att samhällets myndighetskrav gällande brandskydd, energi, fukt och övriga byggnadsegenskaper uppfylls liksom att arbetet utförs enligt gällande krav rörande arbetsmiljö och

säkerhet. Utöver Behörig Lösull innebär medlemskapet i branschföreningen att företaget måste ha en ordnad ekonomi och verksamhet i övrigt vilket ytterligare bidrar till ökad trygghet för kunden.

## Mobilkranföreningen Lyftspecialisterna (MKL)

### AHK 18

Allmänna hyresbestämmelser för kranar rekommenderas av Mobilkranföreningen som branschens standardvillkor för mobila och stationära kranar, med eller utan förare.

För minikranar som hyrs ut utan förare är rekommendationen att fortsatt använda SRAH 19

### FÖRMÅNLIGA FÖRSÄKRINGAR KOPPLADE TILL AHK 18

Föreningens medlemmar kan teckna en mäklarupphandlad gruppförsäkring. Försäkringslösningen omfattar hela verksamheten och kompletteras av ett skadeförebyggande program med incidentrapportering och skadeförebyggande utbildning.

### Utbildning

Mobilkranföreningens försäkringsmäklare BRIM, Byggindustriell Riskmanagement AB erbjuder alla medlemmar att ta del av ett skadeförebyggande utbildningspaket. För försäkringstagare i Mobilkranföreningens försäkringsprogram är utbildningen kostnadsfri.

## Mur & Putsföretagen

Mur & Putsföretagens kurs CFE ska säkerställa kompetensen hos medlemsföretag för ett för samhället hållbart riktigt putsande, murande och betongfasadarbete. Kursen anpassas löpande till ny teknik.

### Murning och putsning klass 1

Utbildningen syftar till att ge deltagarna kunskaper att leda och övervaka murningarbeten och putsarbeten klass 1 på ett sådant sätt att slutresultatet uppfyller branschens och myndigheternas krav, samt beställarens önskemål på kvalitet och utförande enligt avtal.

### Gesällbrev

Gesällbrev ska kunna erhållas av yrkespersoner som har genuint intresse av yrket och har en kunskap samt färdighet där bredd och skicklighet är grunden i bedömningar. Att lösa uppgifter och utföra moment på egen hand är en grundförutsättning.

## BKR - Byggkeramikrådet

### BBV (Byggkeramikrådets Branschregler för Våtrum)

Behöriga företag har gått utbildning hos Byggkeramikrådet och arbetar efter våra branschregler, BBV. Efter avslutad entreprenad ska de lämna ett Kvalitetsdokument till beställaren.

När en privatperson anlitar ett behörigt företag ska BBV anses vara avtalat om inte annat angivs i avtalet.

Behörigheten ger rätt att utfärda Byggkeramikrådets kvalitetsdokument, en egenkontroll som visar att ditt våtrum är byggt på ett fackmässigt sätt. Företag som följer BBV använder godkända tätskiktssystem samt väljer i övrigt lämpliga material och konstruktioner.

## STIB – Ställningsföretagen

### *Auktorisation*

STIB Auktorisation står på tre ben: ledarskap, kompetens och systematik. Detta bidrar till att skapa tydlighet och trygghet för alla involverade.

- **Ledarskap:** Företagsledning- och uppdragansvariga, arbetsledare genomgår STIBs utbildningar och har i arbetet tillgång till mallar och digitala verktyg som stöd och uppföljning.
- **Kompetens:** Ställningsbyggande personal som i huvudsak ska vara anställda vid företaget, ska alla ha erforderlig behörighet för arbetet de deltar i.
- **Systematik:** Genom uppföljning, dokumentation samt externa revisioner, feedback och support från STIB säkerställs ett systematiskt lärande och en ständig utvecklingsarbete inom de STIB Auktoriserade företagen.

## Svensk Beläggningsförening

Förefaller vara nybildad?

### *Mission*

Är att, i samverkan med andra organisationer, främja medlemmarnas gemensamma intresse för god etik, en hög standard på teknisk utförandekompetens med hållbarhet i fokus, god dokumentation samt samordna frågor om säkerhet, hälsa, miljö, utbildning och metodfrågor.

## Rentalföretagen

### *Arbetsmiljöutskottet*

Arbetsmiljöutskottet arbetar för att hitta branschgemensamma lösningar på frågor som alla maskinuthyrare mer eller mindre brottas med i sin vardag. Inom området arbetsmiljö ingår allt som påverkar människor på jobbet. Detta kan vara både fysiska, psykiska och sociala arbetsmiljöfaktorer.

### *Liftutskottet – LUR*

Regler för liftutbildning

Flera andra utskott som t.ex. bodutskott, energi- och klimatutskott, hissutskott, kodgruppen, och modulutskott.

Egen vibrationsutbildning

## Svensk Grundläggning (Safe)

### *Utbildning*

SG är godkänd utbildningsgivare hos BYN och SG erbjuder produktionsnära teoretiska utbildningar för operatörer och tjänstemän som arbetar med grundläggning i syfte att skapa bättre kunskap och riskförståelse ute på arbetsplatserna.

### *Arbetsmiljörådgivare*

Pia Selenius arbetar bland annat med olycks- och tillbudsstatistiken för Svensk Grundläggning. Erbjuder medlemmar flera olika tjänster inom arbetsmiljö.

## Skandinaviska vägmarkeringsföreningen

Ingen information fanns att tillgå vid tiden för inventeringen.

## Fog och Brandskyddsföreningen

### *Besiktningsingenjör*

Giltig certifiering enligt SBF 1031 krävs för besiktningsingenjörer som är auktoriserade från och med år 2021. Auktorisationsutskottet kontrollerar årligen att besiktningsingenjören uppfyllt kraven.

## Sveriges Takentreprenörer (TIB)

### *Auktorisation*

Auktorisation utfärdas till medlemsföretag som uppfyller och har dokumenterat ställda kriterier kring kompetensutveckling, kvalitetsarbete, myndighetskrav och seriöst företagande. Ett av kraven för medlemskap är att hälften av all producerande personal skall genomgå vår montörsutbildning inom en tidsperiod av två år. För att våra medlemsföretag ska kunna leva upp till dessa krav genomför vi kontinuerligt utbildningsinsatser för tätskiktsmontörer.

### *Sveriges Takentreprenörers kompetensbevis*

En tätskiktsmontör som genomgått vår teoriutbildning erhåller Sveriges Takentreprenörers kompetensbevis.

## Undertaksföretagen (UTF)

### *Säkert undertak*

- Genomgången utbildning
- Genomgången teoriprov för minst hälften av företagets undertaksmontörer med adekvat yrkeserfarenhet hos övriga
- Dokumenterad erfarenhet av genomförda projekt och tekniskt kunnande
- Registreringsbevis och F-skattsedel
- Kvalitetsledningssystem
- Arbetsmiljö- och miljöpolicy
- Erlagda skatter (Skatteverket)
- Följer leverantörers anvisningar
- Följer lagar och förordningar
- Innehar erforderliga försäkringar
- Följer Sveriges Byggindustriers uppförandekod

### *Utbildning*

Som Säkert undertaksföretag är såväl arbetsledning som undertaksmontörer utbildade och har både kompetens och erfarenhet inom sina områden. Att ha rätt kompetens gör att det blir rätt från början och en felfri entreprenad i slutändan.

## BFB



## Övriga

### Geotec- tidigare Svenska Borrentreprenörers Branschorganisation

#### *Certifierade borrarare*

Hösten 2004 började svenska myndigheter certifiera brunnsborrarare. Certifikaten är personliga och det ställs krav på utbildning och yrkeserfarenhet. Genom att satsa på tillämplig utbildning arbetar Geotec aktivt för att medlemsföretagen snabbt ska öka andelen certifierade borrarare i sin personal.

SGU har tagit fram en kravspecifikation och ett utbildningsmaterial för certifiering av landets brunnsborrarare. En certifierad brunnsborrarare har alltid:

- minst tre års erfarenhet av brunnsborrning
- avlagt godkänt svetsprov godkänd kurs "Arbete på väg"
- certifikat för "Heta arbeten"
- godkänt resultat i "Juridik för brunnsborrarare"
- godkänt resultat i "Praktisk hydrogeologi"

Dessutom har företaget där den certifierade brunnsborrararen arbetar en ansvars- och miljöförsäkring på minst fem miljoner kr.

### Glasbranschföreningen

Glasbranschföreningen auktoriserar och certifierar företag som arbetar med bilglas (Auktoriserat Bilglasmästeri), montage av glaspartier (MTK auktorisation), konstinramning (Certifierad Konstinramare) och dörrpartier (Diplomerad Dörrmästare).

#### *Kvalitet, miljö och arbetsmiljö (FR2000)*

FR2000 är ett standardiserat verksamhetssystem som integrerar kvalitets-, miljö- och arbetsmiljöfrågor. Verksamhetsledningssystemet kan användas av alla typer av organisationer för att skapa ett integrerat ledningssystem med krav på kvalitet, miljö, arbetsmiljö, brandskydd och kompetens. Standarden är uppbyggd på ett pedagogiskt och flödesorienterat sätt så att du kan följa en ordrens hanteringsrutiner genom företagets organisation - från offert till avslutad affär.

Att certifiera företaget enligt FR2000 är enkelt. Det som krävs är att de rutiner du har finns dokumenterade enligt en klar och tydlig struktur. Det är det som är grunden i ditt ledningssystem. Om du inte vill göra detta arbete själv kan du genom FR2000 få hjälp med att hitta en kunnig och opartisk konsult. Ett sammandrag av företagets rutiner blir underlaget för den offert och det avtal ditt företag sedan får från FR2000. Därefter tilldelas du en FR2000-revisor som gör en första revision. Det kan hända att du får några avvikelser, vilket är detsamma som förbättringsmöjligheter. När allt är på plats får företaget sitt certifikat.

### Måleriföretagen i Sverige

Målaremästarna och Måleriföretagarna har gått samman i en gemensam organisation för de professionella måleriföretagen i Sverige och har tillsammans bildat bransch- och arbetsgivarorganisationen Måleriföretagen i Sverige AB

Måleriföretagen i Sverige verkar för att våra medlemsföretag ska ha ett större miljö- och kvalitetsengagemang i sin verksamhet. Auktorisationer och certifieringar är en del i detta arbete och alla beställare uppmanas att i upphandlingar prioritera miljö- och/eller kvalitetscertifierade företag.

## Plåt & Ventföretagen

### *Trygg plåt*

Är ett auktorisationssystem med syfte att höja branschens status och anseende genom att vara ett kvalitetsbevis som skapar förtroende och trygghet hos kunder, samtidigt som den ger företag möjlighet att bli mer kostnadseffektiva och förbättra lönsamheten

### *Certifierad injusterare*

En certifierad injusterare har bevisad kompetens för sitt arbete. De utgör en viktig del i att skapa ett gott inomhusklimat med korrekta luftflöden, som förhindrar lukt-, fukt- och radonproblem, har låg energiförbrukning och är fritt från störande ventilationsbuller.

Anmäl dig för certifiering genom att kontakta Kiwa. Certifikatet är giltigt i 5 år, men i villkoren ingår att man årligen intygar att man har varit yrkesverksam. Som grund för certifieringen ligger den webbaserade injusteringsutbildningen Mät Rätt.

### *Certifiering ventilationsmontör*

Grunden för att bli certifierad är ett prov baserat på Frisk Luft som genomförs lokalt efter kontakt med en av våra företagsrådgivare. Efter godkänt prov ansöker man om certifikat hos Incert. Certifikatet är giltigt i 5 år men i villkoren gäller att man årligen intygar att man har varit yrkesverksam.

## Svensk våtrumskontroll

Hos Svensk Våtrumskontroll samlar man företag som utför hantverkaruppdrag med inriktning på våtrumsarbeten. Man företräder sina medlemsföretag samt utbildar och certifierar med syfte att fler lyckade entreprenader vid arbeten i badrum, kök och andra våtrum ska genomföras i Sverige.

### *GVK-auktorisering*

- Företaget ska till betydande del arbeta med våtrum, inneha F-skatt samt vara momsregistrerat.
- Utländskt företag ska ha fast driftställe och filial i Sverige som är registrerad hos Bolagsverket och redovisar inkomstdeklaration i Sverige.
- Montörer, d v s mattläggare och plattsättare som installerar tätskikt, måste ha en giltig behörighet från GVK's behörighetskurser för plastmatta respektive keramik.
- Kopia av yrkesbevis bifogas med ansökningsblanketten. Saknas yrkesbevis kontakta BYN, Byggnadsindustrins Yrkesnämnd, [www.byn.se](http://www.byn.se), för validering eller kompetensprov som leder till ett yrkesbevis.
- Minst en arbetsledare per 10 anställda genomgår en behörighetskurs för arbetsledare och godkänns i prov.

## Svenska Kyl & Värmepumpföreningen

### *Auktoriserat kyl- och värmepumpföretag*

Med auktorisationen har vi sammanställt en kvalitetsmanual som överensstämmer med ISO 9001 och ISO 14001, med fokus på branschspecifika områden. Därmed uppfylls krav på miljö- och

kvalitetsledningssystem vid upphandling och förbättrar kvalitén på service och installationer, ökar kundnöjdheten och fokuserar företagets miljöarbete.

### Sveriges Skorstensfejaremästares Riksförbund

Grundutbildningen är 20 veckor och varvar teori med praktik. Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) ansvarar för utbildningen.

#### *SSR GODKÄND BESIKTNING*

Först och främst är det en kvalitetssäkring av utförandet. Sotarna ska bedöma lika, utföra besiktningen lika och protokollera lika. Sedan är det en kvalitetsökning. Det finns mycket som kan orsaka en brand. Men det som sotarna kan förebygga, det ska också förebyggas.

- Får bara utföras av företag som är anslutna till Sveriges Skorstensfejaremästares Riksförbund.
- Enbart utbildade skorstensfejartekniker som genomgått en utbildning inom SSR GODKÄND BESIKTNING får utföra besiktningar enligt branschstandarderna.

### Swedisol

Swedisol är branschorganisationen för Sveriges ledande mineralullsleverantörer.

### Installatörsföretagen

Genom Elbranschens centrala yrkesnämnd (ECY) kan du erhålla certifikat som installationselektriker och industrielektriker efter fullgjord utbildning och lärlingstid. Om du genomgår din utbildning vid en ETG-skola kan du redan under utbildningstiden genomföra ett yrkesprov som ger dig ETG-certifikat.

Genom VVS-branschens yrkesnämnd kan du erhålla certifikat som VVS-montör, Isoleringsplåtslagare, VVS-isolerare, Industrirörmontör och Sprinklermontör. De olika yrkena inom VVS-branschen har lite olika vägar till certifikatet, gemensamt för certifikaten är att de är individuella och har obegränsad giltighet.

#### *Certifieringar tele/data/säkerhet*

Det finns ett antal olika certifieringar, auktorisationer med mera för att kunna bevisa sin kompetens inom olika områden. Eftersom dessa kan vara svåra att överblicka har Installatörsföretagen tillsammans med olika branschaktörer tagit fram en matris där vi sammanställt branschens tredjepartscertifieringar.

#### *ICPL - Installationsbranschens Certifierade Projektledare*

ICPL, Installationsbranschens certifierade projektledare, är en kartläggnings- och certifieringsmodell utvecklad av Installatörsföretagen i samarbete med Incert och Svenskt Projektforum för att kvalitetssäkra projektledare inom branschen för tekniska installationer. En kompetens- och ledarskapsutveckling för att möta morgondagens krav från branschen och beställare.

### Trä- och Möbelföretagen (TMF)

Inom TMF Trähus erbjuds två efterfrågade utbildningar

#### *Auktoriserad trähussäljare*

Utbildningen för auktoriserade trähussäljare har omarbetats och förnyats enligt beslut i styrgruppen TMF Trähus. Syftet med det nya upplägget – numera i Gar-Bo:s regi - är att vara mer ändamålsenlig, tilltala fler och därmed bredda användarkåren. Auktorisationen utfärdas dock även fortsättningsvis av TMF. Och – det ska fortsatt vara en exklusiv fördel att ha sin säljkår TMF-auktoriserad.

#### *Certifierade trähusbyggare*

TMF och SP arrangerar sedan flera år utbildningar av trähusbyggare. Avsikten med utbildningen är att öka kunskaperna främst när det gäller lagar och regelverk, fuktsäkert byggande och utförandekontroll. Utbildningen genomförs under två dagar och avslutas med ett prov som kan ligga till grund för en certifiering.

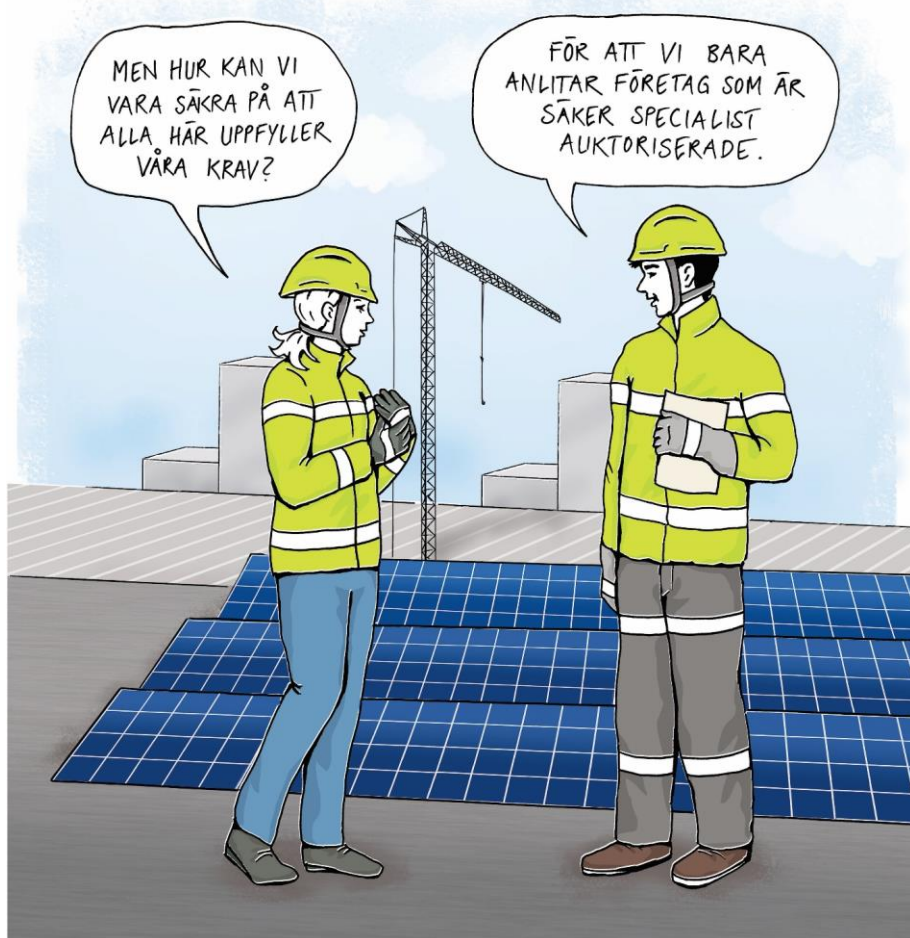
#### [Trädgårdsanläggarna i Sverige](#)

##### *Utbildningar*

Trädgårdsanläggarna i Sverige delar varje år ut stipendium till elever som läser till landskapsingenjör på Sveriges Lantbruksuniversitet Alnarp. Det är en treårig utbildning. Trädgårdsanläggarna delar även ut stipendier till elever som gått trädgårdsutbildning på gymnasier och yrkeshögskolor. För dig som vill arbeta som trädgårdsanläggare finns möjligheten att vidareutbilda dig på yrkeshögskolan YH, de har utbildningar till arbetsledare och entreprenörer.

//

## Bilaga 2. Råd och anvisningar, Branschspecifik auktorisation Säker specialist.



## Innehåll

Inledning.....	1
Beskrivning av Säker Specialist.....	2
Gemensamma riktlinjer för Säker specialist.....	2
Baskrav för medlemskap.....	2
Uppföranderegler.....	2
Säker specialist för specialistföretag – motiv för entreprenörer.....	2
Säker specialist som hjälpmedel vid upphandling – motiv för beställare.....	3
Branschregelverk/Auktorisation.....	3
Presentation av riktlinjer i Säker Specialist.....	4
Baskrav för medlemskap.....	5
Uppföranderegler.....	6
Föranmälan.....	6
Skatt mm.....	6
Kollektivavtal (eller motsvarande).....	6
Utländsk arbetskraft.....	6
Projektspecifika krav.....	7
Utföranderegler.....	8
Kvalifikationer.....	9
Språk.....	11
Verksamhetsledningssystem.....	12
Kontroller och konsekvenser.....	13
Krav på kontrollen.....	13
Kontrollråd (nämnd).....	13
Konsekvenser.....	13
Branschspecifik Auktorisation.....	14
Några råd för införande av auktorisation.....	15
Malldokument.....	16

## Inledning

Det här är en skrift med råd och anvisningar framtagen inom SBUF-projektet "Säker Specialist". Projektet syftar till att ge beställare ett enhetligt verktyg för upphandling, uppföljning och avslut av specialistentreprenader. Vidare syftar projektet till att på sikt etablera en gemensam standard för branschspecifika auktorisationssystem inom byggsektorns olika specialområden. Den gemensamma standarden omfattar anvisningar för vilka delar som ett auktorisationssystem ska innehålla för att uppfylla krav som beställare av specialistutförda entreprenader ska kunna förvänta sig då kraven på utförande och affärsmässighet är av högsta prioritet.

Säker Specialist ska ge råd och anvisningar till branschföreningar hur en branschspecifik auktorisation kan utformas och implementeras. Säker Specialist ska kunna ge vägledning mot branschspecifik auktorisation.

Ramverket Säker Specialist ska tillämpas av branschföreningar på sina medlemsföretag.

Säker Specialist ska ge förutsättningar för att branschspecifika regelverk kan uppfylla en gemensam grundnivå men beskriver inte innehåll i respektive branschverk gällande detaljer eller tekniska beskrivningar.

## Beskrivning av Säker Specialist

Säker specialist är en branschspecifik auktorisation som följer ett fåtal gemensamma riktlinjer. Riktlinjerna gäller för samtliga specialistbranscher som certifierar sig enligt säker specialist.

Riktlinjerna krävställer primärt Specialistbranschföreningens regelverk för auktorisation. Det betyder att det är Specialistbranschen som ansvarar för branschens eget regelverk och att de auktoriserade företagen uppfyller den egna branschens krav. Baskrav för medlemskap och uppföranderegler är dock gemensamma för samtliga specialister.

### Gemensamma riktlinjer för Säker specialist

#### Baskrav för medlemskap

Här beskrivs vad som normalt också är medlemskrav i Byggföretagen och i specialbranschföreningarna.

#### Uppföranderegler

Krav som ställs av beställare och är enhetliga oavsett specialistbransch.

### Säker specialist för specialistföretag – motiv för entreprenörer

Säker Specialist är en **Gemensam plattform** för branschregelverk/ auktorisationssystem.

Säker Specialist **beskriver gemensamma delar i regelverken** och de krav som ställs på de enskilda branschregelverken.

Genom att formulera en gemensam lägsta nivå blir Säker Specialist ett **Stöd för beställare** (bättre, enklare och tryggare upphandlingar).

Säker specialist bidrar till **bättre och sundare affärer** för branschanslutna företag.

Säker specialist innehåller en process för branschföreningar att ta fram ett auktorisationssystem. Mer om detta i AP3.

Säker specialist beskriver en process för företag som är medlemmar i en branschförening att bli auktoriserade.



## Säker specialist som hjälpmedel vid upphandling – motiv för beställare

Säker specialist hjälper beställare vid upphandling genom att formulera minimivån för vad som menas med auktorisation. Kravelementen i Säker Specialist säkerställer att företag som är auktoriserade i branschregelverk enligt Säker specialist följer branschens spelregler och kontrolleras av en tredje part.

Metodiken vid upphandling bör då vara att vi vid upphandling av exempelvis en Rivningsentreprenad under lämpligt AMA-kod anger att entreprenören ska upphandlas enligt kraven i **Säker specialist för lösullsentreprenader**. Entreprenörer som inte är auktoriserade enligt Säker specialist ska då på samtliga kravelement inom säker specialist visa hur man uppfyller kraven. Här behöver det sannolikt genomföras ett arbete med kodifiering enligt AF AMA vilket vi inte behandlat inom detta projekt.

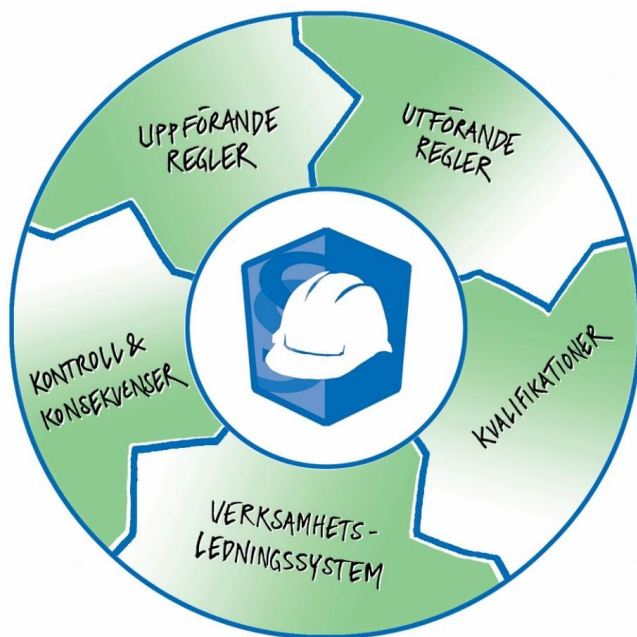


## Branschregelverk/Auktorisation

En majoritet av Specialistbranscherna inom byggföretagen har tagit fram branschspecifika utbildningar, utföranderegler och system som alla syftar till att skapa större trygghet för beställaren. Inom några branscher har man tagit steget till en Auktorisation men de flesta har inte gjort det. Säker Specialist ställer inte krav på auktorisation men innehåller en vägledning och lathundar för vägen till Auktorisation.

## Presentation av riktlinjer i Säker Specialist

Samtliga kravelement är formulerade som krav som ställs av respektive Specialistbransch på sina auktoriserade medlemsföretag. Några av kraven är dock generella för alla företag som är medlemmar i en Specialistbranschförening.



## Baskrav för medlemskap

Kraven ska ställas av respektive branschförening på sina medlemsföretag, nedanstående krav är sådana som redan idag ställs av Byggföretagen och därmed även av de flesta specialistbranscher.

- Byggföretagen medlemskriterier
- Byggföretagens uppförandekod
- tillämpa ID06 i enlighet med vid var tid gällande regler för ID06 på alla arbetsplatser där företaget är verksamt

**Kommenterad [PW1]:** Ska vi lyfta fram några av dessa?

## Uppföranderegler

Momentet garanterar att företag som är auktoriserade i ett system som följer Säker specialist uppfyller detta och att företaget har gjort erforderliga kontroller innan de i sin tur föranmäler en Underentreprenör till Huvudentreprenören.

### Föranmälan

- Alla Ue till företaget ska vara föranmälda till huvudentreprenören. De ska vara godkända enligt byggherrens/beställarens krav innan de får beträda arbetsplatsen.
- Företaget ska ha löpande kontroll på sina Ue kedjor under hela entreprenadtiden

### Skatt mm

- Företaget och alla UE ska vara registrerade för F-skatt, moms och arbetsgivaravgifter.
- Företaget och alla UE ska inte ha några skatteskulder hos kronofogden
- Företaget och alla UE betalar skatt enligt gällande lagstiftning. (Utländska företag kräver specifik kontroll)



### Kollektivavtal (eller motsvarande)

- Företaget och alla UE har giltiga kollektivavtal och uppfyller det (FORA, Lösen, Företagshälsövård)
- Alla företagets anställda och alla UE:s anställda ska ha genomgått en introduktionsutbildning såsom Safe Construction training/SSG Grund innan de får beträda arbetsplatsen.

### Utländsk arbetskraft

- Företaget och alla UE om de är registrerade i annat land än i Sverige ska anmäla sig och sin personal till utstationeringsregistret innan entreprenaden ska starta och överlämna anmälan till huvudentreprenören.
- Företaget och alla UE ska överlämna giltiga bevis på uppehålls- och arbetstillstånd på anställda från tredje land utanför EU. Bevisen ska inte vara äldre än två veckor och ska

**Kommenterad [HE2]:** Stort mervärde för HE att Ue följer lagar och regler  
Andra mervärde att företaget har egna anställda

Viss andel egen personal.  
Yrkesbevis eller utbildningskrav inom området.  
Tydlighet från organisation vad skillnaden är mellan utbildningarna.  
Kvalitetskontroll utförs inom branschorgan och hur kontrollerar de att Säkers specialist företaget har uppfyllt uppföranderegler.  
Hur reviderar branschorganisationerna uppföranderegler  
Vem ska kontrollera och hur ska de kontrollera t.ex. ska alla ha ID06 Bolagsdeklaration.  
Ska var den pålitliga partnern, ha kollektivavtal, alla du anlitar följer gällande lagstiftning.  
Kräver kontroller konceptet Pålitlig partner.  
Kan ID06 kontrollera detta. Vem ska förvalta det och genomföra kontroller. Någon kontrollerar den pålitliga partnern att den uppfyller kraven.  
ID06 kontrollorgan. ID06 kontrollerar lagefterlevnad hos UE företagen.

överlämnas till huvudentreprenören innan den anställde från tredje land kommer till arbetsplatsen.

#### Projektspecifika krav

- Utöver ovan generella krav ska även företaget och dess underentreprenörer uppfylla projektets och arbetsplatsens specifika krav innan företag eller dess underentreprenörer kan godkännas för att utföra arbeten på entreprenaden.

#### Kommentar/Motiv

*Stort mervärde för huvudentreprenör att UE följer lagar och regler*

*Annat mervärde i att företaget har egna anställda eller i vart fall viss andel egen personal.*

*Vem ska kontrollera och hur ska de kontrollera t.ex. ska alla ha ID06 Bolagsdeklaration.*

*Säker specialist ska vara den pålitliga partnern, ha kollektivavtal, alla du anlitar följer gällande lagstiftning.*

*Kräver kontroller ID06 kontrollerar lagefterlevnad hos UE företagen.*

## Utföranderegler

Varje specialistbransch ska definiera riktlinjer för fackmässigt utförande

- Specialistbranschen svarar för att definiera utföranderegler
- Regelverket ska beskriva miniminivå på egenkontroll och eventuell tredjepartskontroll
- All kontroll ska vara riskbaserad Inför varje projekt ska en riskanalys genomföras
- Företaget har ansvaret för att även UE skall kvalificera sig för behörigheten i de fall en sådan anlitas. Detta gäller även när personal hyrs in från bemanningsföretag
- Regelverket ska beskriva hur beställaren kontrollerar att regelverket uppfylls.



Kommentar/Motiv

*Kvalitetskontroll utförs inom branschorgan och hur kontrollerar de att Säkers specialist företaget har uppfyllt uppförandereglerna.*

## Kvalifikationer

Kravet syftar till att säkerställa att personalen på arbetsplatsen har tillräckliga kvalifikationer enligt de kompetenskrav som antagits av Specialistbranschen eller sektorn



- Respektive S-branschförening ska definiera kompetenskrav och hur kompetenskraven nås genom utbildning, kunskaperna ska beskrivas på ett sätt liknande modellen för yrkesutbildning.
- Kompetenser ska definieras för all "operativ" personal såväl tjänstemän som kollektivanställda
- För kollektivanställda ska det finnas en utbildningsmatris liknande BYNs där det tydligt framgår hur och när man blir en kvalificerad specialist?
- För yrken utanför yrkesutbildningsavtalet måste liknande krav definieras exempelvis genom
  - Kvalifikationskrav
  - Erkännandeintyg
  - Uppföljning
- Alla individer ska ha genomgått en introduktionsutbildning som minst innefattar arbetsmiljö/säkerhetsfrågor innan de får beträda arbetsplatsen
- Utöver ovan generella krav ska även underentreprenören uppfylla projektets och arbetsplatsens specifika krav innan ett företag kan godkännas för att utföra arbeten på entreprenaden.
- Företaget har ansvaret för att även UE skall kvalificera sig för behörigheten i de fall en sådan anlitas. Detta gäller även när personal hyrs in från bemanningsföretag.

Det ska finnas en orienterande grundkurs innan en nyanställd "släpps ut" på en arbetsplats

Alla teoretiska moment ska föregås av praktiskt arbete.



## Språk

Undergrupp i kvalifikationer:

Definiera hur kommunikation ska ske, är det ok att kommunikation enbart sker på engelska/tyska eller behöver det ställas krav på att kommunikation ska kunna ske på svenska.

## *Kommentar/Motiv*

*Yrkesbevis eller utbildningskrav inom området.*

*Tydlighet från organisation vad skillnaden är mellan utbildningarna.*

## Verksamhetsledningssystem

Verksamhetsledningssystem krävs för autorisation

- S-branschföreningens medlemsföretag ska ha ett verksamhetsledningssystem, antingen ISO, BKMA, eller som minst enligt föreningens egen modell
- Revision ska ske med regelbundenhet (tredjeparts kontroll) som utförs av/genom branschen som kontrollerar att företaget jobbar enligt verksamhetsledningssystem och att utförande sker enligt branschens riktlinjer. För företag som redan använder ett verksamhetsledningssystem där revision sker görs en kompletterande revision med tyngdpunkt på utförande.



## Kontroller och konsekvenser

### Krav på kontrollen

Kontrollen ska vara oberoende från föreningen (och medlemmarna) dvs tredjepartskontroller,

Kontrollen ska ske årligen och omfatta alla företag

Stickprovskontroller, omfattningen bestäms av branschföreningen och baseras på risken för fel

Graderade avvikelser (1, 2 o 3) grön, gul och röd,

1. Mindre avvikelse som orsakas av "mänskliga faktorn" och som enkelt kan korrigeras
2. Väsentlig anmärkning som orsakas av brister i kvalitetsstyrning
3. Grav avvikelse som har sin grund i ovilja eller oförmåga att uppfylla regelverket.

### Kontrollråd (nämnd)

Kravet på oberoende från föreningen innebär att föreningen måste tillsätta vad vi här benämner kontrollråd, en oberoende nämnd som hanterar kontrollfrågorna på uppdrag av föreningen.

### Konsekvenser

Kontrollföretaget skall redovisa vilka kontroller som gjorts och utfallet av denna.

Resultatet tillsänds kontrollrådet.

Vid den övervakande kontrollen klassas avvikelserna normalt i 3 kategorier enligt ovan.

Vid underkänt resultat enligt kategori 1 sker ingen åtgärd av kontrollrådet utan det kontrollerande företaget följer upp avvikelsen vid nästkommande kontrollbesök.

Vid underkänt resultat enligt kategori 2 av den övervakande kontrollen skall enligt regelverket orsaken till ett fel skall analyseras och dokumenteras av entreprenören. Normalt upprättas i förekommande fall då en handlingsplan av entreprenören där;

- Analys av orsaken till avvikelsen (varför det blivit fel)
- Planerade åtgärder beskrivs
- Inom vilken tid som åtgärderna skall vara genomförda
- Hur det säkerställs att effekten av åtgärderna haft avsedd verkan.

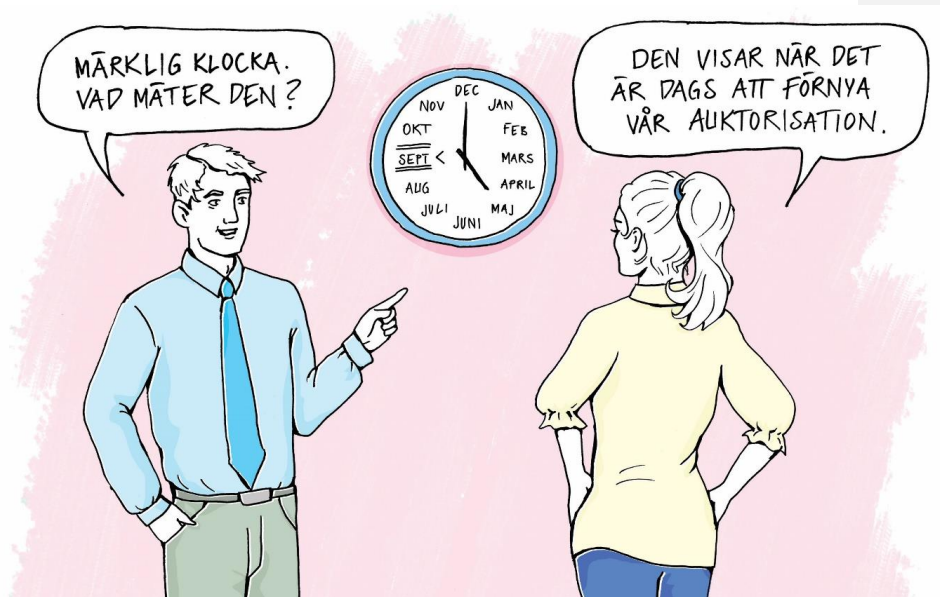
Handlingsplanen tillsänds kontrollrådet. Uppföljning görs normalt vid nästkommande övervakande kontroll men kontrollrådet kan vid allvarliga brister påkalla en extra tredjepartskontroll. Kostnaden för denna extra kontroll bekostas av entreprenören.

Exempel på brister som bör innebära att kontrollrådet påkallar extra kontroll är när det är uppenbart att entreprenören ej följer rutinerna enligt branschreglerna såsom avsaknad av egenkontroll, installationsprotokoll, använt obehörig personal eller material utan bestyrkt egenskap vid installation. Extra kontroller bör även påkallas om det visar sig att korrigerande åtgärder ej haft avsedd verkan vid den normala årliga tredjepartskontrollen.

## Branschspecifik Auktorisation

### Krav för auktorisation

- S-branschföreningens medlemsföretag ska ha ett verksamhetsledningssystem, antingen ISO, BKMA, eller som minst enligt föreningens egen modell
- Revision ska ske med regelbundenhet (tredjepartskontroll) som utförs av/genom branschen som kontrollerar att företaget jobbar enligt verksamhetsledningssystem och att utförande sker enligt branschens riktlinjer. För företag som redan använder ett verksamhetsledningssystem där revision sker görs en kompletterande revision med tyngdpunkt på utförande.
- Auktorisationen är tidsbegränsad (normalt ett år)
- Medlemskap är inte likställt med auktorisation
- Branschen måste ha utförandeanvisningar för att auktorisation ska kunna genomföras
- Branschföreningen ska ha definierat en "utbildningstrappa" för vägen självständigt arbete som omfattar alla personer som jobbar med utförande, från installatör, arbetsledare, projektledare, företagsledare



### Erfarenheter av auktorisation från Specialistbranscher och beställare

- Auktorisation ska inte vara obligatorisk för alla medlemmar
- Kräver tillräckligt många medlemmar för att främja konkurrens
- Kraven bör växa med tiden

## Några råd för införande av auktorisation

Vi vill lyfta fram nedanstående "checklista" som en hjälp på vägen.

Upprätta projektplan som innefattar minst nedanstående punkter

- Se till att beslutet är förankrat hos medlemmarna och att det förankras löpande
- Ta hjälp av de som har gjort detta tidigare
- Beslut fattas på årsmöte eller motsvarande
- Utarbeta Tidplan med delmål
- Tillsätt projektgrupp/arbetsgrupp som har detta som en prioriterad arbetsuppgift
- Besluta hur föreningen erbjuder stöd i auktorisationsarbetet till sina medlemmar
- Ta fram och förankra dokumenterad kravställning av vilka kvalifikationer som krävs av personalen (utbildningsplan)
- Värdera aspekter som påverkar verksamheten
- Benchmarking med andra föreningar (ta hjälp av vår mall)
- Börja stegvis, ta det enkla först sikta inte för högt

## Malldokument

Inom Säker specialist har vi genomfört ett pilotprojekt med BFB, Branschföreningen För Byggnadsberedning. För att kunna genomföra piloten har vi i projektet tagit fram malldokument som biläggs.

Bilaga 3. Mall riktlinjer för auktorisation inom BFB

Bilaga 4. Mall BFB verksamhetsledningssystem (Miniminivå)

# **Riktlinjer för AUKTORISATION av medlemsföretag inom BFB**



Det här fotot av Okänd författare licensieras enligt [CC BY](#)

## Innehåll

<b>INLEDNING</b> .....	2
<b>KRITERIER FÖR BFB-AUKTORISATION</b> .....	3
<b>CERTIFIERINGSPROCESSEN</b> .....	4
<b>BILAGA 1. BFB MODELL – KRAV FÖR VERKSAMHETSLEDNING</b> .....	6
1.1 Ledningssystem.....	6
1.2 Affärsidé och vision.....	6
1.3 Kunder och geografiskt affärsområde.....	6
1.4 Mål och handlingsplan .....	6
1.5 Intern policy.....	7
1.6 Extern policy .....	7
2.1 Organisation och ansvar .....	8
2.2 Resurser .....	8
2.3 Huvudprocess .....	8
2.4 Rutiner .....	9
2.4.1 Krishantering.....	9
2.4.2 Nyanställning .....	9
2.4.3 Anbudshantering.....	10
2.4.4 Kontraktsgenomgång .....	10
2.4.5 Reklamationshantering .....	10
2.4.6 Ekonomi och administration .....	10
2.4.7 Dokumenthantering och arkivering .....	11
3.1 Lagefterlevnad .....	12
3.2 Mätning, utvärdering och förbättring.....	12
3.3 Intern revision.....	12
3.4 Uppföljning av verksamheten .....	13
<b>DEFINITIONER OCH BEGREPP</b> .....	14
<b>BILAGA 2. KORSREFERENSLISTA</b> .....	15



## 3.1 INLEDNING

Med början 2024 kommer BFB införa auktorisation. Genom att uppfylla ett antal kriterier kan ett medlemsföretag erhålla auktorisationen. Ansökan underställs BFBs auktorisationsnämnd för prövning och giltighetsperioden är 2 kalenderår. Innan och under giltighetsperioden revideras företaget av utbildade externa revisorer.

Syftet med BFB-Auktorisationen är att genom ställda krav säkerställa att företaget och dess anställda har den kompetens och de rutiner som krävs för att utföra arbeten enligt svenskt regelverk och övriga branschregler, och att företaget levererar produkter med hög kvalitet.

Målet är att det auktoriserade företaget ska finna ett mervärde i hög kompetens och systematiserade rutiner som ger hög säkerhet, effektivitet, seriositet, god kvalitet och därigenom betryggande ekonomisk avkastning. Beställaren ska finna ett mervärde i tryggheten att anlita ett auktoriserat företag där återkommande kontroller säkerställer uppfyllande av ställda krav.

BFBs auktorisationsnämnd ska i sin huvudsakliga sammansättning bestå av ledamöter från beställarledet, gärna med fördelning mellan fastighetsägare, byggtreprenörer och industriföretag. Kraven för att bli BFB Auktoriserad har tagits fram av auktorisationsnämnden. Endast medlemsföretag kan ansöka om att bli BFB Auktoriserade. Läs mer på [vår hemsida](#)  
Denna utgåva är utgiven 2023.

## 3.2 SYFTE MED BFB AUKTORISATION

Syftet med BFB-Auktorisationen är att genom ställda krav säkerställa att företaget och dess personal har den kompetens och de rutiner som krävs för att utföra arbeten/entreprenader enligt svenskt regelverk och övriga branschregler, och att företaget levererar tjänster med hög säkerhet och kvalitet.

## 3.3 MÅL MED BFB-AUKTORISATION

Det auktoriserade företaget ska finna ett mervärde i hög kompetens och systematiserade rutiner som ger en hög säkerhet, effektivitet, seriositet, god kvalitet och en betryggande ekonomisk avkastning. Beställaren ska finna ett mervärde i tryggheten att anlita ett auktoriserat företag där återkommande kontroller säkerställer uppfyllande av ställda krav.

## 3.4 KRITERIER FÖR BFB-AUKTORISATION

Kommentar: Vissa utbildningar behöver tas fram, det finns fler yrkeskategorier, se texten nedan som ett exempel

Ansökan om auktorisation underställs BFBs Auktorisationsnämnd för prövning. Nedanstående kriterier ska vara uppfyllda för att auktorisation ska kunna erhållas:

§ 1. Minst en företagsrepresentant i ledningen ska ha genomgått BFBs företagsledarkurs, steg 2. Större företag med arbetsställen<sup>1</sup> ska ha minst en utbildad ledare per arbetsställe.

§ 2. Arbetsledande tjänstemän ska ha genomgått BFBs arbetsledarkurs.

§ 3. All produktionspersonal, såväl egen som inhyrd ska inneha något av följande bevis eller intyg för respektive yrkesgrupp:

- BFB Kompetensbevis, (tas fram) avseende Rivare och Sanerare
- BYN Yrkesbevis för håltagare, för yrkesbevis med utfärdandedatum tidigare än 201x-xx-xx krävs även utbildningsbevis för särskild utbildning inom håltagning jämte yrkesbevis,
- BYN Erkännandeintyg
- Undantaget är personal som är under utbildning och är inskriven genom BFB/BYN, dock får förhållandet mellan personal med bevis eller intyg och lärlingar inte understiga 60/40.

§ 4. Företaget ska ha implementerat verksamhetsledningssystem för kvalitet och arbetsmiljö, minst uppbyggt och innehåll enligt BFBs modell.

§ 5 Företaget ska medverka till att revision kan genomföras effektivt och utan hindrande avbrott. Ett eller flera av följande kriterier ger möjlighet att överväga återkallande av auktorisationen;

- Företaget har ej levt upp till de kriteriekrav som ställs för erhållande eller vidmakthållande av auktorisationen.
- Företaget har ej följt lagar, avtal eller regler som gäller för att driva företag såsom exempelvis skattelagstiftning, kollektivavtal m.m.
- Företaget har ej följt lagar och förordningar som gäller för arbetsmiljö och miljöpåverkan.
- Företaget har ej haft nödvändiga försäkringar för sina uppdrag.
- Företaget har försatts i konkurs (är väl inte en fråga om övervägande?.)
- Ägarbyte kan vara ett skäl (det bör beskrivas hur ägarbyte ska hanteras)

Företag för vilket beslut fattats om återkallande av auktorisation skall informeras om beslutet och ges möjlighet att inkomma med talan mot beslutet.

Beslut om återkallande av auktorisation gäller med omedelbar verkan.

Återkallas auktorisationen ska företagets nyttjande av material som refererar till företagets auktorisation omedelbart upphöra.

### 3.5 CERTIFIERINGSPROCESSEN

1. När kriterierna uppfylls i företagets verksamhet ansöker företaget genom att fylla i:

- Ansökan om BFB-Auktorisation
- Bilaga 2. Korsreferenslista Ansökan skickas till: **ange e-postadress**

2. BFB kontaktar organisationen snarast efter att ansökan mottagits. Då bokar BFB tillsammans med den sökande organisationen en tid för att genomföra en ny certifiering. En extern revision innebär att någon av BFBs utvalda revisorer besöker organisationen för att säkerställa att organisationen uppfyller ställda krav.

3. Organisationen får inom 5-10 dagar efter extern revision en rapport på hur revisionen gick. Revisorns rapport granskas av auktorisationsnämnden, om organisationen anses uppfylla ställda krav erhåller organisationen BFB Auktorisation.

Anser revisorn att organisationen avviker från kraven behöver företaget åtgärda avvikelserna innan de kan erhålla sin auktorisering.

 = **Stor avvikelse.**

Organisationen måste upprätta en handlingsplan på hur de ska åtgärda avvikelsen och skicka planen till revisorn inom **2 månader**. Revisorn måste besöka organisationen på nytt för att kontrollera åtgärden innan organisationen kan erhålla sin auktorisation.

 = **Mindre avvikelse.**

Organisationen måste upprätta en handlingsplan på hur de ska åtgärda avvikelsen och skicka planen till revisorn inom **2 månader**. Om revisorn bedömer att handlingsplanen och den tilltänkta åtgärden är OK, erhåller organisationen sin auktorisation.

4. Vid godkänd nycertifiering erhåller organisationen ett certifikat som bevis på sin auktorisation. Certifikatet gäller från året då nytt certifikat utdelades och två år framåt.

Uppföljningsrevision görs senast 12 månader efter nycertifiering för att kontrollera att kriterierna fortfarande uppfylls. Eventuella avvikelser som inte åtgärdas inom utsatt tid leder till att organisationens certifikat dras in. Vid indraget certifikat behöver organisationen ansöka om ny nycertifiering.

Omcertifiering görs senast 12 månader efter uppföljningsrevision. Vid uppfyllande av alla kriterier erhåller organisationen ett nytt certifikat.

Auktorisationsnämndsmöte hålls två gånger per år; i månaderna maj och november. Vid dessa möten granskas de revisioner som ägt rum sedan senaste mötet hölls.

Medlemmar som bedömts godkända av nämnden erhåller/bibehåller sitt certifikat vid detta tillfälle. Medlemmar kan alltså inte erhålla sitt certifikat förrän nästa auktorisationsnämndsmöte hålls. Om medlemmen behöver uppvisa att de är under pågående certifieringsprocess kan detta intygas av

5. *BFBs auktorisationslogga är varumärkesskyddad och stöds av Varumärkeslag (2010:1877).*

*Användandet av varumärket stöds enligt kap 1. § 10.<sup>1</sup>*

Konsekvenser av ogiltigt användande av varumärkesskyddad logga förklaras i kap 8. § 1 och § 14.

### 3.6 AUKTORISATIONSNÄMND

För beslut i auktorisationsärenden utser BFBs styrelse en Auktorisationsnämnd bestående av högst 7 ledamöter.

#### Auktorisationsnämndens sammansättning

BFB:s styrelse utser Auktorisationsnämndens ledamöter, nämnden ska i sin sammansättning bestå av ledamöter dels med erfarenhet från beställarledet med fördelning mellan entreprenad, fastighetsägare, och industrin, dels ledamöter med erfarenhet av kontroll och företagsledning.

#### Auktorisationsnämndens uppdrag

Nämndens uppdrag är att fastställa de mätbara kriteriekrav som ska gälla för BFB-Auktorisation, kraven ska säkerställa kompetens, kvalitet och åtagande som medför ett mervärde för såväl företaget som dess beställare i enlighet med målbeskrivningen.

Nämnden ska även i sitt uppdrag pröva inkomna ansökningar eller utförande utifrån ställda kriteriekrav.

#### Resurser

BFB planerar och bekostar samtliga möten, resor och övriga kostnader som krävs för nämndens uppdrag, arvode för uppdraget utgår ej. BFB handlägger och kontrollerar samtliga inkomna ansökningar eller anförande, och sammanställer nödvändiga uppgifter för nämndens prövning.

---

<sup>1</sup> Arbetsställe används genomgående som beteckning på för distriktskontor, regionkontor eller motsvarande interna begrepp

---

<sup>1</sup> Återstår att ansöka om

# **Bilaga 1**

## **Mall BFB**

### **Krav för**

# **Verksamhetsledning**



Det här fotot av Okänd författare licensieras enligt [CC BY](#)

## Innehåll

<b>Innehåll</b> .....	<b>1</b>
BILAGA 1. BFB MODELL – KRAV FÖR VERKSAMHETSLEDNING .....	2
1.1 Ledningssystem .....	2
1.2 Affärsidé och vision.....	2
1.3 Kunder och geografiskt affärsområde.....	2
1.4 Mål och handlingsplan.....	2
1.5 Intern policy .....	3
1.6 Extern policy .....	3
2.1 Organisation och ansvar .....	4
2.2 Resurser .....	4
2.3 Huvudprocess .....	4
2.4 Rutiner .....	5
3.1 Lagefterlevnad.....	6
3.2 Mätning, utvärdering och förbättring .....	6
3.3 Intern revision .....	7
3.4 Uppföljning av verksamheten .....	7
BILAGA 2. KORSREFERENSLISTA .....	9

## BILAGA 1. BFB MODELL – KRAV FÖR VERKSAMHETSLEDNING

### 1.1 Ledningssystem

Organisationen **skall** upprätta ett ledningssystem och följa det system som upprättats.

### 1.2 Affärsidé och vision

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera organisationens affärsidé och vision. Samtliga medarbetare inom organisationen **skall** känna till företagets affärsidé och vision.

Organisationen **skall** årligen analysera sin affärsidé och vision så att det fortfarande är aktuellt eller om det behöver anpassas.

BFB **rekommenderar** organisationen att tydligt återspegla affärsidé och vision i företagets processer, rutiner och mål.

### 1.3 Kunder och geografiskt affärsområde

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera vilka kundgrupper organisationen har och vilka krav samt förväntningar som kunderna ställer på dem som leverantör.

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera sitt geografiska affärsområde.

Organisationen **skall** årligen analysera om deras kundgrupper, kundgruppernas krav och förväntningar samt företagets geografiska affärsområde fortfarande är aktuellt eller om det behöver anpassas.

### 1.4 Mål och handlingsplan

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera minst ett kvalitetsmål med tillhörande handlingsplan. Kvalitetsmålet **skall** om möjligt vara mätbart. Handlingsplanen **skall** minst omfatta:

1.4.1 Vem som är övergripande ansvarig för att målet uppnås

1.4.2 Hur målet skall uppnås

1.4.3 Vilka resurser som krävs för att uppnå målet

1.4.4 När målet och tillhörande handlingsplan följs upp

Organisationen **skall** årligen analysera om mål och handlingsplan fortfarande är aktuella eller om de behöver anpassas.

BFB **rekommenderar** organisationen att utöver ett kvalitetsmål även sätta miljö och/eller arbetsmiljömål.

## 1.5 Intern policy

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera en intern drogpolicy rörande alkohol- och drogkonsumtion.

Organisationens interna policy skall minsta innehålla svar på:

- 1.5.1 Hur medarbetare skall reagera när en kollega misstänks vara alkohol- eller drogpåverkad
- 1.5.2 Vilka åtgärder som organisationen vidtar för den alkohol- eller drogpåverkade anställda på arbetsplatsen
- 1.5.3 Vilka åtgärder som organisationen vidtar för den alkohol- eller drogpåverkade anställda efter att en utredning har gjorts

Samtliga medarbetare inom organisationen **skall** känna till den interna policyn.

Organisationen **skall** årligen analysera sin interna policy så att den fortfarande är aktuell eller om den behöver anpassas.

BFB **rekommenderar** organisationen att göra sin drogpolicy lättillgänglig för medarbetare.

## 1.6 Extern policy

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera en eller flera externa policys som rör organisationens grundläggande principer för kvalitet, arbetsmiljö och miljö.

Organisationens policy eller policys skall minst innehålla svar på:

- 1.6.1 Vilka kvalitetsfrågor som företaget arbetar aktivt med
- 1.6.2 Hur företaget arbetar med arbetsmiljöfrågor
- 1.6.3 Hur företaget arbetar för att minska sin miljöpåverkan
- 1.6.4 Löfte om att följa rådande lagar, regler och förordningar som företaget berörs av

Samtliga medarbetare inom organisationen **skall** känna till organisationens externa policy eller policys.

Organisationen **skall** årligen analysera sin externa policy eller policys så att den/de fortfarande är aktuella eller om den/de behöver anpassas.

BFB **rekommenderar** organisationen att göra sin/sina externa policys lättillgängliga för externa och interna parter.

BFB **rekommenderar** organisationen att skriva om samtliga tre områden i samma policy, en så kallad verksamhetspolicy, men organisationen kan även ha tre separata policys för varje område.



## 2.1 Organisation och ansvar

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera ett organisationsschema.

BFB **rekommenderar** organisationen att tydligt kunna bevisa ansvarsfördelningen för respektive arbetsroll, till exempel genom att varje anställd har en befattningsbeskrivning.

## 2.2 Resurser

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera de resurser som krävs för att upprätthålla och driva verksamheten.

Dokumenterade resurser **skall** minst omfatta:

- 2.2.1 Antal medarbetare
- 2.2.2 Hur många lokaler/regionkontor företaget har och deras geografiska position
- 2.2.3 Vilken typ av maskinell utrustning som företaget använder
- 2.2.4 Hur företagets IT hantering och back up fungerar

Organisationen **skall** årligen analysera sina resurser så att det fortfarande är aktuellt eller behovet har ändrats.

## 2.3 Huvudprocess

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera hur deras huvudprocess fungerar. Huvudprocessens beskrivning **skall** minst omfatta:

- 2.3.1 Hur företaget planerar och arbetsbereder nya jobb
- 2.3.2 Hur riskanalys tas fram och hur den kommuniceras innan uppstart av nytt jobb
- 2.3.3 Hur företaget genomför jobbet
- 2.3.4 Hur företaget genomför egenkontroll av färdigt arbete för att säkerställa att arbetet uppfyller kund- och myndighetskrav
- 2.3.5 Hur företaget överlämnar arbetet till kunden

Organisationen **skall** årligen analysera sin huvudprocess så att den fortfarande är aktuell eller om den behöver anpassas.

## 2.4 Rutiner

### 2.4.1 Krishantering

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera rutin för krishantering. Rutinen för krishantering **skall** minst omfatta hantering av:

- 2.4.1.1 Hur företaget ska agera vid olycka eller allvarligt tillbud
- 2.4.1.2 Vem som ansvarar för att rapportera en allvarlig olycka eller tillbud till Arbetsmiljöverket
- 2.4.1.3 Vem som ska vara först på plats vid en allvarlig olycka eller tillbud
- 2.4.1.4 Vem som ansvarar för att utreda olyckan eller tillbudet
- 2.4.1.5 Hur företaget ska agera efter en eventuell olycka som leder till långvarig sjukskrivning eller dödsfall

BFB **rekommenderar** att organisationen utbildar sin personal i hur de ska agera i händelse av personolycka på arbetsplatser.

### 2.4.2 Nyanställning

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera rutin för nyanställning av personal. Rutinen för nyanställning **skall** minst omfatta:

- 2.4.2.1 Vilka krav (t.ex. utbildning, personlighet, erfarenhet) som organisationen ställer på den nyanställde inför sin arbetsroll
- 2.4.2.2 Vilken introduktion den nyanställde behöver för sin arbetsroll
- 2.3.2.3 Hur kommande utbildningsbehov för den nyanställde identifieras och planeras

### 2.4.3 Anbudshantering

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera rutin för anbudshantering. Rutinen för anbudshantering **skall** minst omfatta:

- 2.4.3.1 Vem tar emot inkommande förfrågan och hur ärendet hanteras
- 2.4.3.2 Hur överlämnas ett anbud till kunden

### 2.4.4 Kontraktsgenomgång

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera rutin för kontraktsgenomgång. Rutinen för kontraktsgenomgång **skall** minst omfatta:

- 2.4.4.1 Hur ett ordererkännande av bekräftat anbud görs
- 2.4.4.2 Hur det beställda jobbet går igenom med kunden för att undvika oklarheter i kontraktet/överenskommelsen

### 2.4.5 Reklamationshantering

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera rutin för reklamationshantering. Rutinen för reklamationshantering **skall** minst omfatta:

- 2.4.5.1 Hur organisationen hanterar kundreklamationer
- 2.4.5.2 Hur organisationen internt kommunicerar:
  - Vad som har hänt
  - Varför det hände
  - Vad som ska åtgärdas för att undvika upprepning

### 2.4.6 Ekonomi och administration

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera rutin för ekonomi och administration. Rutinen för ekonomi och administration **skall** minst omfatta:

- 2.4.6.1 Hur kundfakturor hanteras
- 2.4.6.2 Hur leverantörsfakturor hanteras

### 2.4.7 Dokumenthantering och arkivering

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera rutin för hur ledningssystemsdokument tas fram och dess arkivering.

Rutinen för dokumentstyrning och arkivering **skall** minst omfatta:

- 2.4.7.1 Vem som får ta fram nya ledningssystemdokument
- 2.4.7.2 Vilka språk organisationens ledningssystemsdokument behöver finnas på
- 2.4.7.3 Var ledningssystemsdokument ska arkiveras

BFB **rekommenderar** att organisationen sammanställer alla ledningssystemsdokument som ingår i organisationens verksamhetsledning i en dokumentöversikt.

BFB **rekommenderar** att organisationen tar fram en dokumentmall med tillhörande sidhuvud som används vid framtagning av ledningssystemsdokument.

## 3.1 Lagefterlevnad

Organisationen **skall** ha tillgång till de lagar, förordningar, författningar och andra krav som organisationen omfattas av i sitt verksamhetsutövande.

Organisationen **skall** uppfylla de krav som ställs på dem.

Organisationen **skall** årligen analysera om nya lagar, förordningar, författningar eller andra krav som berör verksamheten har tillkommit.

## 3.2 Mätning, utvärdering och förbättring

Organisationer som samlar in, sammanställer och analyserar mätdata **skall** klargöra och dokumentera rutin för de mätningar och utvärderingar som organisationen utför.

Rutinen för mätning och utvärdering **skall** minst omfatta:

- 3.2.1 Vad som mäts
- 3.2.2 Hur det mäts
- 3.2.3 Vem som ansvarar för att rapportera in mätdata
- 3.2.4 Hur och av vem resultatet av mätningen utvärderas/analyseras

### 3.2.5 Hur förbättringsmöjligheter förverkligas

Organisationen skall årligen analysera och utvärdera sitt mätdata.

## 3.3 Intern revision

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera rutin för intern revision. Organisationen **skall** minst 1 gång per år utföra revision av hela sitt verksamhetsledningssystem. Resultatet från intern revision **skall** dokumenteras och sparas i minst två år. Rutinen för intern revision **skall** minst omfatta:

- 3.3.1 Vem eller vilka som är behöriga som interna revisorer
- 3.3.2 Vilka minimum krav som ställs på en intern revisor
- 3.3.3 Hur resultatet av intern revision ska sammanställas

Organisationen skall årligen analysera och utvärdera resultatet av intern revision.

## 3.4 Uppföljning av verksamheten

Organisationen **skall** klargöra och dokumentera ett protokoll med punkter som rör verksamhetsledningssystemet.

Samtliga punkter i protokollet **skall** gås igenom och utvärderas minst 1 gång per år av organisationens ledningsgrupp.

Protokollets punkter ska minst omfatta:

- 3.4.1 Affärsidé och vision
- 3.4.2 Kunder och geografiskt affärsområde
- 3.4.3 Mål och handlingsplan
- 3.4.4 Intern policy
- 3.4.5 Extern policy
- 3.4.6 Resurser
- 3.4.7 Huvudprocess
- 3.4.8 Lagefterlevnad
- 3.4.9 Utvärdering av mätdata
- 3.4.10 Intern revision

Ifyllda protokoll **skall** dokumenteras och sparas i minst 2 år.

BFB **rekommenderar** att organisationen gör beskrivande anteckningar för varje punkt som utvärderas.

I nedanstående lista finns ett antal ord och begrepp som används i BFB modellen.

Arbetsmiljö	Den del av miljön som har inverkan på arbetstagarens hälsa, säkerhet och arbetstillfredsställelse. Omfattar såväl fysisk som psykosociala faktorer.
Avvikelse	Icke-uppfyllande av ett krav.
Befattningsbeskrivning	Förklarar en arbetsrolls uppgifter, krav på kompetens/utbildning och vilka befogenheter arbetsrollen innehar.
Bevis	Information som stöder existensen eller sanningen hos något. Bevis kan erhållas genom observation, mätning, provning eller på annat sätt.
Dokumentera	Ska finnas förtecknat/nerskrivet.
Egenkontroll	Egenkontroll är den kontroll som företaget gör innan överlämnande till kund. Målet med egenkontroll är att överlämnandet till kunden ska vara felfritt.
Extern part	Kunder, media, allmänhet, myndighet, leverantörer etc.
Ha tillgång till	Att ha tillgång till material innebär exempelvis att organisationen har tillgång till internet eller andra plattformar där material kan hittas.
Intern part	Anställda, inhyrda, styrelse, investerare etc.
Klargöra	Vara överens om, ha fastställt, ha beslutat om
Kundgrupp	Kunder inom i särskilda grupper/branscher som t.ex. Fastighetsägare, byggtreprenörer, industriföretag, privatpersoner, etc.
Kvalitet	Kvalitet avser värdet av egenskaper som objekt, subjekt eller aktiviteter har.
Ledningssystemsdokument	Processbeskrivningar, policys, rutiner och viss omfattning mallar som ingår i företagets verksamhetsledningssystem
Medarbetare	Anställd och inhyrd personal
Miljö	Den externa och interna miljöpåverkan som företaget ger upphov till. Exempel på extern miljöpåverkan är inköp, leverantörer och transporter till företaget. Exempel på intern miljöpåverkan är person- och lastbilstransporter till kund, el- och värmeförbrukning, avfalls- och kemikaliehantering.
Myndighetskrav	Lagar, föreskrifter, regler
Mätdata	Mätdata är information som samlats in och sammanställts, för att kunna ge ett underlag för analys. Mätdata kan samlas in och sammanställas för exempelvis avvikelser, reklamationer, tillbud/olyckor, bullernivåer, utsläppsnivåer etc.
Process	En process är ett ständigt pågående tillstånd som knyter samman information, resurser och kompetens för att skapa ett resultat.
Rekommendation	Detta är inget krav
Revision	Vid en revision granskas och kontrolleras verksamhetens utförande med hur utförandet är beskrivet i företagets rutiner. Syftet med en revision är att hitta förbättringsmöjligheter och upptäcka avvikelser innan de blir för stora.
Rutin	En rutin är inte lika resultatriktad som en process, utan syftar till att beskriva hur delar av företaget fungerar för att undvika avvikelser.
Maskinell utrustning	Innefattar både handverktyg som hjul/banddrivna maskiner
Underhåll	Underhåll av utrustning
Uppföljning av verksamheten	Vid uppföljning av verksamheten ska ledningsgruppen se över viktiga delar i verksamhetsledningssystemet för att säkerställa dess fortsatta funktion och verkan.
Utvärdering	Fastställande av resultat, effektivitet eller värde.
Vem	Nämn gärna "vem" i dokumentationen med arbetsroll och inte personnamn
Överlämnande	Ett överlämnande innebär att arbetet lämnas till kunden. Dels görs en slutkontroll av färdigt arbete och dels överlämnas nödvändig dokumentation.

## BILAGA 2. KORSREFERENSLISTA

Punkt	Rubrik	Internt dokument
<b>1.</b>		
1.1	Ledningssystem	
1.2	Affärsidé och vision	
1.3	Kunder och geografiskt affärsområde	
1.4	Mål och handlingsplan	
1.5	Intern policy	
1.6	Extern policy	
<b>2.</b>		
2.1	Organisation och ansvar	
2.2	Resurser	
2.3	Huvudprocess	
2.4	Rutiner	
2.4.1	Krishantering	
2.4.2	Nyanställning	
2.4.3	Anbudshantering	
2.4.4	Kontraktsgenomgång	
2.4.5	Reklamationshantering	
2.4.6	Ekonomi och administration	
2.4.7	Dokumentstyrning och arkivering	
<b>3.</b>		
3.1	Lagar/regler/krav	
3.2	Mätning, utvärdering och förbättring	
3.3	Intern revision	
3.4	Uppföljning av verksamheten	